

DOMOLJUB

Izidaja vsak štirih. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 3. Narodna, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 3.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvarna (šestina „Domoljubova“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Privlačnejšem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Če koval promet poštno-branilniškega urada št. 824.797.

Štev. 39.

v Ljubljani, dne 26. septembra 1907.

Leto XX.

Liberalci v šolo!

Tako butastih trdoglavcev jih ni, kot so naši liberalci. Treba jim je šole, pa stroge. Dobro se jim morajo prej nategniti ušesa, preden kaj pride do njihovih možganov. Danes jim hočemo iz posebne prijaznosti, ki jo imamo do njih, podati v poduk lepo berilo. Torej poslušajte:

Socialni demokratje so najmočnejši na Nemškem. Nad pol milijona članov imajo v svojih društvih. Njihovi listi imajo nad en milijon naročnikov. Torej so močna stranka, precej močnejša, nego tistih par brglezov, ki čivkajo za slovenskimi grmi liberalno vižo. Dne 16. septembra so imeli v Essenu v Porenšcini, kjer je tudi mnogo naših rojakov-delavcev, svoj letni shod. Pri njem je neka ženica iz Berolina, po imenu Otilija Bader, zabavljala proti „farjem“, češ, da zlorabljajo spovednico in da je treba ženske odtrgati njihovemu vplivu. Govorila je tako, kot bi vsak dan brala Slovenski Narod in njemu sorodne papige, in kot bi imela posebne zveze z dr. Tavčarjem iz Poljan ali Ivanom Hribarjem iz Trzina. Za njo se pa

vzdigne socialni demokrat Konrad in pravi tako-le:

„Gospa Bader živi v Berolinu in zato ji ne zamerim, da o klerikalizmu ne razume veliko; na vsak način pa se njena izvajanja glede na spovednico in o vplivu cerkve, kateri moramo, kakor ona pravi, iztrgati delavsko ženo, ne dajo z našim programom združiti. Spovednica in cerkev nimata s socialno-demokratskim programom nič opraviti. Socialno-demokratska stranka ne sme napadati cerkve, pač pa mora izkušati razdreti nenaravno vez med cerkvijo in državo, vsled katere je cerkev sužnja slednje. Kaj slabo je za našo stvar, ako vedno zabavljamo čez „farje“. Poznam mnogo vsega spoštovanja vrednih duhovnikov, ki se resno trudijo organizirati ljudstvo za boj proti nevednosti in socialni revščini. Duhovnikov ne smemo napadati kot zastopnikov cerkve, ki z našim programom nima ničesar opraviti, pač pa se borimo proti takim duhovnikom, ki nas obrekujejo in se vdinjajo kapitalistom. Odkrito izjavljam, da je takih zelo malo, vsaj med katoliškimi ne. Socialni-demokrati naj ne dopuste, da se na strankinih shodih razpravlja o stvareh,

ki se stranke nič ne tičejo. S tem si le škodujemo, ker se katoličani od naše organizacije odvrčajo, češ, da je brezbožna. „Mi se ne smemo boriti proti verskemu prepričanju posameznikov, ne proti cerkvi, ne proti krščanstvu“.

Sodrugji so povečini odobrili Konradova izvajanja, eni odkrito, drugi pa so si pri tem mislili svoje. Nihče pa ni mogel načeloma ovreči Konrada in tudi nihče ni poizkusil.

Zdaj pa sedi po naših trgih zvečer v ekstracimer in poslušaj jaro gospodo, ki tam ob cvičku dela politiko, ali pojdi med mestne škrice, ali obiži tistih par liberalnih učiteljev, krčmarjev in štacunarjev, ki jih mora zavoljo sorte prenašati vsak količkaj večji kraj na slovenski zemlji; in če dobiš med njimi le enega, ki bi imel toliko trezne pameti kakor nemški socialni demokrat, ki v družbi samih rdečih bratcev neovirano, ob splošnem odobravanju govori proti neumni gonji na „farje“, pa ti obljubimo za vsako tako besedo cekin. Tudi pri socialnih demokratih med nami dobiš le take, kakršna je berlinska babnica, zrelega, treznega moža nobenega. Na vsa usta moramo neprenehoma zatrjevati, da so naši socialni demokratje tako odvisni od liberalcev in njihovega

krika, da so jim delavske, ljudske stvari le redki ocvirki, ki plavajo na njihovi pristno liberalni mešti.

Podrezajmo jih, kadar bodo sitni, in poribajmo jim pod nosom hren, ki ga podaja sodrug Konrad: Kjer dobite kakega duhovnika, ki krivično brani kapitaliste in oderuhe, ki se bojuje proti ljudstvu, pa ga primite, cerkev in vero pa pustite pri miru! Na ta način bi mogli izhajati z vsakim in mirno bi lahko sodelovali tudi s tistimi, kateri niso našega prepričanja. Ko bi naši liberalni sodniki in dohtarji vsaj mrvo Konradove pameti imeli!

Izobrazbi.

Napoleon.

V naslednjih vrsticah hočem opisati življenje moža, kakor jih je malo rodila zemlja. To je Napoleon Bonaparte, cesar Francozov. Malo mož je v svetovni zgodovini, ki bi se dali primerjati z njim, k večjemu Cír. kralji perzijski, znan iz svetega pisma, dalje rimski Gaj Julij Cezar, in makedonski kralj Aleksander Veliki, ki si je že v rani mladosti — umrl je leta 332 pred Kristusom, star šele 33 let — osvojil polovico tedaj znanega sveta.

Napoleon je bil iz nizkega stanu, a povspel se je do moči, ki jo doslej še nihče ni imel tako velike. Rodil se je 15. avgusta leta 1769. v Ajaccio (Ajakčo) na otoku Korzika. Njegov oče Karl je bil advokat in se je po osvojitvi otoka od strani Francozov pridružil novim gospodarjem in tako je bil njegov desetletni sinko sprejet v vojaško šolo na Francoskem. Prva leta je živel zelo siromašno. oče mu je umrl, od doma ni imel podpore in začel je pisateljati, kar pa mu ni uspelo. Ko je leta 1798 vzburlila grozovita francoska revolucija, je odpotoval domov, kjer se je hotel boriti za neodvisnost svoje domovine. Domačini mu niso zaupali in zato je razdražen in užaljen zapustil svojo rodno zemljo in odšel nazaj na Francosko, kjer je bil leta 1792 priča, ko so tñirogi umorili dobrega kralja Ludovika XVI. Globoko v srce se mu je smilil nesrečni kralj in njegovo trpljenje ga je tako ganilo, da je baje rekel: »Če bi jaz imel polk zvestih vojakov, pa bi ga rešil.« Toda glava nesrečnega kralja je padla in sedaj so zavladali krvavi trinogi, ki so morili duhovnike in kraljeve pristaše. Na tisoče in tisoče jih je padlo pod giljotino, morivno sekuro, drugi so pa v strahu pričakovali iste usode no lečah, Napoleon je zaničeval to nečloveško počenjanje te krvoločne druhal, ki je s tem kazala samo svojo slabost, na kako slabih nogah stoji njena vlada; spoznal pa je takoj, da so odprta sedaj njegovi častihlepnosti vsa pota in da mu bo le vsled teh razmer mogoče doseči, po čemer je hrepenel. Zato je zatail svojo domovino in da bi se prikupil novi domovini, je mafa meseca leta 1893 napadel grad svolega rojstnega mesta, da bi ga podvrvel za Francoze. Ni se mu posrečilo.

Koržičani so izdajalca domovine pregnali in tako dobimo Napoleona na fužnem Francoskem v mestu Toulon (Tulón) Angleži so oblegali od morske strani to mesto. ki bi se kmalu moralo udati, toda vojaška nadarjenost mladega Napoleona je odgnala sovra-

niko od mesta. Za plačilo je bil povišan v generala topništva. Ker pa je bil v zvezi z najhujšimi republikanci, katerih pa ravno takrat vladajoči može niso radi videli, je bil vržen v ječo. Izpustili so ga, a mu vzeli službo.

Nekaj časa je živel v največji revščini, pozabljen v tem velikem mestu. Toda kmalu se mu je obetala boljša bodočnost. Mnogo novi vladi sovražnih strank je hotelo to strmo glaviti, a Napoleon jih je popolnoma premagal. Vladajoči može so ga imenovali »rešitelja skupščine« (vlade) in v zahvalo za to je bil imenovan za poveljnika armade v Italiji. Tu so se namreč Francozi borili proti Avstrijem. Šlo jim je že zelo slabo. Vojaštvo je bilo lačno, razcapano in je obupalo nad zmago. 26. marca 1796 pa je prišel k tej vojski Napoleon. In pokazal je tej sestradini, 37.000 mož broječi vojski cvetoče gornjitaljske ravnine in jim obljubil, da jih popelje tja doli, kjer jih čaka kruh in slava. Kakor prerojeni so bili ti napol mrtvi vojaki, nova kri je zaplula po njih žilah in neustrašeno so drli v Italijo nazaj, odkier so se morali prej umakniti.

Niso bile prazne njegove obljube. Premagal je Avstrije in Piemonteze; povsod so se morali umikati, kajti Napoleonu se ni mogel nihče ustavljati. S svojo vojno slavo in plenom je navezal vojake tako trdno nase, da so mu sledili kamor je hotel. Francoska vlada v Parizu ga je potrebovala, ker ji je pošiljal Napoleon denarja, kolikor ga je potrebovala.

Koncem maja meseca leta 1796 je oblegal Mantovo, v katero so se zaprli Avstrijci. Štiri vojske je poslala Avstrija, da bi osvobodili Mantovo, a 28letni Napoleon je vse štiri pobil. 2. februarja 1797 se je morala trdnjava udati. Sivolas general Wurmser, ki je sedem mesecev lunaško branil mesto, je hotel videti svojega mladega zmagalca. Toda Napoleon ni ustregel tej želji, da bi se sivolas vojak uklonil tako mlademu zmagalcu. Napoleon je prodiral naprej, prisilil je papeža k miru in papež se je moral odpovedati zvezi z Avstrijci. Te je mladi general potiskal vedno bolj k našim deželam, vdrl je v naše dežele skozi Primorsko, Koroško. Pri Bellaku je bil v veliki nevarnosti, da bo premagan, a počasnost in obupanost avstrijskega poveljnika in hrabrost njegova so ga rešile. Prodiral je naprej proti Dunaju in velika nevarnost je bila, da uniči celo našo državo. Avstrijski cesar Franc I. je prosil za mir; najprej se je sklenilo premirje v Ljubnu na Štajerskem. Obe sovražni vojski sta morali mirovati, a vendar ostati na svojih mestih. 17. oktobra 1797 na je bil sklenjen v Campo Formio blizu Vidma (Udine) na Laškem mir. Avstrija se je morala ukloniti popolnoma mlademu možu in odstopiti Benečijo, Lombardijo in vso zemljo na levem bregu reke Rena.

Napoleon se je vrnil domov na Francosko. A njegov nemirni duh ni miroval. Počitka ta mož ni poznal, njegov odpočitek je bilo delo. Sedaj je hotel napasti Angleže, ki so bili smrtni sovražniki Napoleona. Spoznal pa je, da ima premalo moči, da bi napadel Angleže v njihovi deželi. Zmislil si je zviti načrt. Da bi premotil Angleže, kakor da jih hoče doma napasti. Je zbiral na severnem obrežju Francoske vojsko, vojne ladje in popravljal pristanišča in trdnjave. Angleži so res mislili, da jih napade; med tem pa je Napoleon zbral na južnem Francoskem v primorskem mestu Toulonu vojne ladje in 32.000 mož in odjadril je ž njimi v Egipt.

Domača vlada je to rada dovolila, ker bi se najraje iznebila tega generala, ki se ga je bala. Mislija je, da se ne vrne več domov. Napoleon je srečno všel zasledovanju angleškega brodograja in je 30. junija 1799 sto-

pil na egipčanska tla v Aleksandriji. Bil je na cilju svojega potovanja. Kaj je nameraval v Egiptu? Tu so imeli veliko moč Angleži; Napoleon si je hotel osvojiti to bogato deželo, kajti tu bi imel izvrstno opirališče za svoje napade na Indijo v Aziji, kjer je bil vir angleškega bogastva. Imel je drzen načrt. Najprej premagati sovražnika v njegovih naselbinah in mu odvzeti vsa sredstva za vojsko, potem pa napasti Angleže v njih deželi. Res velikanski načrt, samo kdo ga bo izpeljal.

Napoleon je bil v Egiptu, a deželo je bilo treba osvojiti. In to ni znal nihče bolje, nego Napoleon. Blizu egipčanskega glavnega mesta Kairo so se mu postavili nasproti mameluki, ki so vladali Egipt in bili takorekoč samo po imenu podložni turškemu sultanu. Bili so izvrstni konjeniki in francoskih vojakov se je polasčal strah. Nekaj trenutkov pred bojem je lutanje solnce ozlatilo vrhove piramid (velikanske stavbe, ki imajo štirikotno podlago in se proti vrhu vedno od vseh strani zožujejo in vse ploskve nazadnje preidejo v špico). Napoleon je pokazal z roko nanje in zaklical: »Francozi, že štiri tisoč let gledajo na vas (na vašo hrabrost).« Kakor ogenj so prešlele te besede vojake, pogumno so vdrl na boj in zmagali so. Po tej zmagi je Napoleon vzorno uredil deželo. Kar ga zadene nesreča. Angleški admiral Nelson, ki je dosedaj zastojal iskal francoskih ladij, je kar naenkrat zadel nanje pri Abukiru pri Aleksandriji. Vnela se je pomorska bitka in francosko ladije je bilo premagano. Mnogo ladij je zgorelo, mnogo se jih je potopilo, samo tri so se rešile naznanit domov veliko nesrečo. Napoleon je bil odrezan od domovine; ničesar in nikake pomoči ni imel pričakovati iz domovine, kjer je bilo ljudstvo zelo v skrbeh zanj, kaj dela on, njihov ljubljeneec. Obdan od vseh strani od sovražnikov Napoleon ni obupal, ampak je trdno zaupal v svojo zvezdo sreče, ki ga še ni dosedaj nikdar zapustila. Ker je spoznal, da ga da ga bo gotovo turški sultan napadel, ga po svoji navadi ni počakal, ampak mu je šel sam nasproti v sveto deželo. Ni se motil. Turki je zbral veliko vojsko, a Napoleon jih je pobil. Nato je oblegal morsko mesto Akka, ki pa mu je trdovratno kljubovalo. Francozi so naskakovali skalnato gnezdo, pa zaman. Med vojski je nastala kuga. Napoleon je zapovedal vojski, da se vrne nazaj v Egipt, kjer jih bo gotovo v kratkem napadla nova turška vojska. In odšli so nazaj skozi puščavo.

Vsi so morali iti peš, kajti konje so porabili za prevoz ranjencev in bolnih na kugi. Napoleona vpraša njegov konjar, katerega konja naj mu pripelje. Napoleon ga udari in reče: »Ali ne veš, kakšno je povelje? Vsi peš! Tudi jaz pojdem peš.« Vojaki so trpeli lakoto in želo, strahovito vročino do 40 stopinj, a prenašali so vse voljno, saj je bil z njimi njihov orel Napoleon, ki je isto trpel. Cepali so vojaki od utrujenosti, a tu je zaklical utrjenec: Živio Napoleon! In cela vojska je ponovila ta klic in izginila je vsa prejšnja utrujenost in z veseljem so marširali naprej.

Prišli so v Egipt. Ni se motil Napoleon. Res je prišla nova turška vojska, toda Napoleon jo je pobil do zadnjega moža ravno tam, kjer so prej zavezniki Turkov, Angleži, uničili francosko brodograjo.

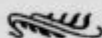
Njegov general, junaški Kleber, ga je po zmagi objel in rekel: »General velik si kakor svet, a svet je premajhen zate.«

Deset mesecev ni že dobil nikakih poročil iz domovine. Sedaj mu pa slučajno pride v roke nekaj francoskih časopisov in iz njih je izvedel o nesrečah francoske vojske v Italiji in v Nemčiji in o nestalnosti in razporu v francoski vladi. »Sedaj je prišel moj čas,« si je mislil; vzel je s seboj nekaj najzvestejših

tovarišev, kakor maršala Marmonta, ki je bil potem tako važen za Kranjsko, in na tihem je odšel na dveh ladjah na Francosko.

Ljudstvo ga je pozdravilo kot rešitelja države, ki je bila na robu prepada. Napoleonu so se imele uresničiti njegove mladostne sanje. Hotel je postati sam vladar. Zato je z vojniki strmoglavil 8. novembra 1799. vladno in dal Francozom novo ustavo. Na čelu vlade so stali trije konzuli, prvi je bil Napoleon, a druga dva sta bila samo svetovalca. Vladar je bil Napoleon; ljudstvo je odobravalo ta njegov državni prevrat, ker je bilo sito prejšnje vlade in si je želelo trdne oblasti, in to jim je mogel biti samo Napoleon. Pokazal je, da ni samo velik vojskovodja, ampak tudi razumen vladar. Vzorno je uredil svojo državo, mir se je naseljeval v dežele, izganci, takozvani emigranti, kateri so pod prejšnjimi vladami zbežali iz domovine, so se vračali domov.

(Dalje prih.)

Političen pregled.

JUGOSLOVANSKI MINISTER.

Ako govorimo še vedno o jugoslovanskem ministru, ne govorimoh kot o dognani in gotovi stvari. Znano je, da je prve vesti o jugoslovanskem ministru povzročil dr. Ploj, ki bi sam zelo rad prišel na ministrski sedež. Mnogo teh vesti se je porodilo le v Plojevi glavi, ne da bi drugi merodajni krogi o njih kaj vedeli. Gotovo je, da imamo Jugoslavlani pravico zahtevati ministra-rojaka in želeli bi vsi, da ga dobimo. Dr. Ploj in liberalni listi so pa storili napako, da so to razglasili na tak način, da so razkačili Nemce, ki sedaj z ogorčenjem ugovarjajo tej nameri. To pa stvari gotovo ni v korist. Če bi bil dr. Ploj molčal, bi bilo lažje diplomatskim potom doseči, da postane kak Jugoslovanski minister — tako pa je vprašanje zelo otežkočeno.

DEŽELNI ZBORI.

Dalmatinski deželni zbor.

Odbor za volivno preosnovo je sklenil predložiti deželnemu zboru zakonski načrt volivne preosnove za deželni zbor na podlagi splošne in enake volivne pravice. Predlog bo težko prišel v razpravo, ker je zanj potrebna tričetrtinska večina, pa Italijanov ne bo blizu.

Istrski deželni zbor.

Deželni glavar istrski je napovedal v seji 19. t. m. volivno reformo, ki je že izdelana. Uvede se peta kurija ter tajna in direktna volivna pravica. Deželni glavar je v svojem govoru izvajal, da se je bilo pri reformi treba ozirati na »zgodovinske in gospodarske momente in na narodnostne koristi«.

Nižavstrijskemu deželnemu zboru

je bila 20. t. m. predložena volivna reforma za deželni zbor. Število mestnih poslaniških mest se zviša od 22 na 36, na deželi se uvede četrta kurija s 46 mandati in lastnim deželnim odborikom. Volivec v četrti kuriji postane, kdor je tri leta v dotičnem kraju. Število poslancev kmečke kurije se poviša od 21 na 26. Posebno kurijo tvorijo veleposestniki, virilisti in trgovske zbornice. V splošni kuriji in v mestni kuriji je uvedena volivna dolžnost.

AVSTRIJSKI DELAVSKI MINISTER?

Vedno bolj se širi v političnih in parlamentarnih krogih vest, da se ustanovi v Avstriji po izvršitvi nagodbe z Ogrsko delavsko ministrstvo. Na čelu mu bo stal krščansko-socialni poslanec dr. Gessmann.

DRŽAVNI PRORAČUN 1908.

Z Dunaja se poroča, da državni proračun za leto 1908 še ni dovršen, ker finančno ministrstvo zahteva od različnih oblasti, da črtajo iz svojih zahtev svote v skupnem znesku 100 milijonov kron. Finančno ministrstvo je odobrilo doslej samo proračun trgovskega ministrstva.

NAGODBA MED AVSTRIJO IN OGRSKO.

Kakor smo pričakovali, tako se je zgodilo, Avstrijska vlada je vztrajala pri zahtevi, naj se objednem z nagodbo reši tudi bančno in kvotno vprašanje, ker se ji je zdelo, da se že dosti časa pusti vleči Mažarjem za nos. In po pravici! Doneski, ki jih je doslej prispevala Ogrska za skupne zadeve, so bili v primeri z denarno močjo Ogrske mnogo premajhni. Za vsakih 65-6 K, ki jih je plačevala od leta 1899. Avstrija za skupne zadeve, plačala je Ogrska le 34-4 K; zato po pravici zahteva avstrijska kvotna deputacija od leta 1904. sem zvišanje ogrske kvote. Glavni razlogi so ti-le: 1. Ogrska se je zadnjih 40 let neprestano na avstrijske stroške gospodarsko in finančno okrepila. 2. Ogrska izkuša ustvariti si kolikor mogoče neodvisno gospodarsko ozemlje s pomočjo nameravane ločitve. 3. Vsled leta 1899. po cesarski naredbi izpremenjenega proračunanja vžitnine je Ogrska bila vsako leto za 7 milijonov 830 tisoč kron na dobičku, Avstrija pa seveda ravno toliko na škodi. — Iz tega sledi, da je popolnoma pravično, če Mažarji odslej več prispevajo. Kvotno razmerje bi bilo morda prav določiti po številu prebivalstva. — Ker je v Avstriji po zadnjem štetju 25 milijonov 922 tisoč duš, na Ogrskem pa 19 milijonov 254 tisoč, bi po tem merilu morali plačati Ogrri 42-4 od sto, Avstrija pa 57-6. To bi bilo pravično.

Jasno pa je, da se Ogrri trdovratno upirajo, da bi se njihovi troški v tem smislu povišali. Zato so se tudi mrzlično branili reševati to kvotno vprašanje ob enem z nagodbo. Avstrijska vlada pa se ni podala — in prišlo je, kar je moralo priti.

Od 10. t. m. so se vršila na Dunaju pogajanja med avstrijskim in ogrskim ministrskim predsednikom glede nagodbe. Dokler sta se pogajala o stvareh, ki se strogo tičejo nagodbe, je šlo vse gladko. Ko pa je prišlo na vrsto kvotno vprašanje — je ogrski minister izjavil, da nikdar ne dovoli v povišanje kvote, na kar so se nagodbena pogajanja razšla. Ogrski ministrski predsednik bi bil morda ugodil tej avstrijski zahtevi, če bi dali Avstriji drugje Ogrom koncesij, kar je na avstrijski ministrski predsednik odločno odklonil.

Kaj bo zdaj? Avstrijska vlada ne more in ne bo šla nazaj. Njej je tudi vseeno, ali je nagodba, ali je ni, saj koristi le Ogrom. In zato bodo morali Ogrri odnehati. Nagodbena pogajanja se bodo zopet otvorila v Budimpešti in tedaj ni dvoma, da se to vprašanje reši tako, kakor zahteva avstrijska vlada.

VOLIVNA REFORMA NA OGRSKEM.

Kakor imajo Ogrri težave z nagodbo, tako se tolaži ogrska javnost z volivno reformo. Načrt o volivni reformi se predložil parlamentu meseca novembra. Volivno pravico bi imeli vsak moški, ki je 24 let star ter zna brati in pisati. V posebnem odstavku, ki je pa še taje, bodo določbe, ki zagotavljajo mažarskemu narodu večino.

MAKEDONSKO VPRAŠANJE.

Turška vlada je, kakor znano, sama postavila načrt pravosodne reforme v Makedoniji, da prehitijo pravosodno reformo, sestavljeno od Avstrije in Rusije. Diplomatski krogi odločno zatirajo, da ta od Turčije izdelan načrt ne bo imel nikakega uspeha, ker stoje vevlasti na stališču, da je treba izvesti boljši avstrijsko-ruski reformni načrt.

Važen dogodek v razvoju balkanskega vprašanja je odstop glavarja vzhodne cerkve patrijarha Joachima. Vzrok je ta, da mu turška vlada dela težave, vevlasti mu pa pomagati nečejo. Ti spori niso toliko cerkvenega kakor političnega in narodnostnega značaja. — Carigrajski patrijarhat, ki se imenuje ekumenski (vesoljni), je namreč tekom stoletij izgubil mnogo privržencev; zato skuša ohraniti vsaj to, kar ima, predvsem Makedonijo. Pri tem mu pomagajo zlasti grške čete, ki pa nimajo mnogo sreče. Rusija namreč dela na to, da se carigrajski grški patrijarhat oslabi in podpira zato Bolgare, ki bi radi pridobili Makedonijo svoji bolgarski, od carigrajskega patrijarhata neodvisni cerkvi. — Rusija je delala carigrajskemu patrijarhu težave v zadnjem času zlasti v Antiohiji v Mali Aziji. Tam želi Rusija za patrijarhata nekega Gregoriosa, katerega pa carigrajski patrijarh neče priznati. Te dni je prišel k njemu ruski poslanik v Carigradu in mu dejal, da se bo antiohijska cerkev od carigrajske ločila, če Gregoriosa ne prizna. Nato je carigrajski patrijarh Joachim odstopil. — Te homatije nam kažejo, da je razkolna cerkev popolna sužnja Turčije in Rusije! Turška vlada tudi toži grške pravoslavne škofo v Drami, Monastirju in Kreveni vevlezdaje, ker so se pri njih našla sumljiva pisma.

BOLGARIJA.

Bolgari praznujejo letos 20-letnico vladanja svojega kneza Ferdinanda in spomin osvobođenja Bolgarske. Najlepše slavnosti so se vršile v glavnem mestu Sofiji. Politično pomembno pri tem je zlasti to, da je bila na slavnostih zelo mnogoštevilno zastopana Rusija in Makedonija. Makedonci so hoteli s svojo udeležbo zopet enkrat obrniti nase oči drugih srečnejših držav. Rusom so se prirejale srčne ovacije kot rešiteljem iz turške sužnosti. Sinu carja Osvoboditelja, Vladimiru Aleksandroviču, je bedno ljudstvo s solzami poljubovalo roko in obleko. Nada na osvobođenje Makedonije je pri tej priliki zopet oživela. Ali se bo pa izpolnila — to je pa seveda težko vprašanje bodočnosti.

Nedavno se je razširila vest, da hoče Avstrija in Angleška privoliti v proglašenje Bolgarije v kraljestvo. Sedaj se poroča, da to ni res. Nasprotno, avstrijski cesar in angleški kralj sta knezu Ferdinandu sporočila, da njegovih teženj po kraljevski kroni ne moreta podpirati. Knez Ferdinand je nato izjavil, da za zdaj opušta to misel.

NEMIRI V MAROKU.

Zdi se, da bo krvavih nemirov v Maroku kmalu konec in da se povrne zopet mir. Klemenso je o položaju v Maroku dejal, da se bo francosko »delovanje« omeji le na Kasablanko, da pa bo energično. Francoska ne bo prodirala tako daleč, da bi se potem morala umakniti. — Z francosko akcijo se vjemajo vse vevlasti, razven Nemčije, ki je nameri Francozov in Špancev, zasesti vsa maroška pristanišča, ugovarjala. Ker se je položaj izboljšal, Francija tudi ne misli več to storiti.

Uporni rodovi maroški so se pričeli z generalom Drude pogajati. Mirovni pogoji bi bili sledeči: V okrožju 12 kilometrov okoli Kasablanke je prepovedano nositi orožje. Ako izbruhnejo novi nemiri proti Evropejcem, se vsi

rodovi razorožijo. Morivci, ki so 30. julija poklali mnogo Evropejcev, se morajo izročiti. Vsak, kdor vtihotaplja orožje, se smatra kot vojni ujetnik. Vsak rod mora poslati talnika. O vojni odškodnini se bodo pogajanja vršila med francosko in maroško vlado. — Kako so se ta mirovna pogajanja izvršila, poročali bomo prihodnjič. Videti je, da bo nemirov kmalu konec, dasi se Francija pripravlja tudi za nasprotno. Mornariški francoski minister je namreč naročil, naj se popravijo oklopnice sredozemskega morja do 1. januarja 1908, ko morajo biti pripravljene za vsak slučaj.

TURŠKO-PERZIJSKI SPOR.

Znano je, da je prišlo med Turčijo in Perzijo do spora, ki ga upajo sedaj mirnim potom poravnati. V to svrhu se bo vršilo kmalu posvetovanje, katerega se bodo udeležili morda tudi ruski in angleški pooblaščenca. — Carigradski diplomatski krogi so prepričani, da hoče Turčija izrabi sedanje notranje homatije v Perziji ter se polastiti rodovitnega in za vojaške svrhe ugodnega perzijskega ozemlja do urmijskega jezera.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Pri mestu Sing-Šan v kvantunški provinciji se je vršil dvanaštinski boj med cesarskimi četami in uporniki. Pravijo, da so uporniki izselenci, ki so se vrnili iz Anama. Vzroki in cilj teh nemirov še niso prav pojasnjeni.

Listek.

Spomini s potov in cest.

4.

(Iz mojega dnevnika.)

21. avg. 19..

V kamniški koči na Sedlu vživamo jutro planinsko. Zunaj razsaja vihar; med dežjem padejo tu pa tam bele snežinke. Vesela družba v koči — Ivan, Pavel Svojeprav in moja malenkost — se zabava izvrstno. Običajni planinski zajutrek, žgance, mhm, ne manjkajo seve. Moti nas edino neko čudno človeče, ki se suče venomer s konservami v naročju okoli nas — kruljav Francoz, ki govori tudi nemško. Njegova krepkejša in lepša polovica ga na vrvi privezanega vodi po planinah slovenskih. Kaj hočeš, Francoz je Francoz!

»In ta pokveka mi je smrčal vso noč kakor bi spal med samimi medvedi,« se jezi Pavel Svojeprav.

»Popil je navsezgodaj toliko mleka, da ga je zmanjkalo za moje žgance. Ako bi ne bila staja tako daleč zdolaj, bi šel sam mlist. Žganci brez mleka, in to na planinah, hm« — se namrgodi Ivan.

Francoz zopet prikrevlja do nas, in tedaj pričnem jaz v trdi gorenjščini bljuvati ogenj in žveplo na sitnega možička. Blagor ti, sin najprosvetlenejšega naroda v Evropi, da ne razumeš barbarske gorenjske govorice.

Popoludne. Nebo se jasni. Le okrog Olstrice in zadaj za Brano se še vlačijo črne megle. Napotimo se nizdol po planini. Tuintam se cvete samotni, rdečkasti sleč med grmičjem; droben kamenček se trklja po skalinah, črn ptič plava z lahkimi peroti proti rdečemu solncu. Prijazna je pot s planine...

Pavel Svojeprav nosi prazen nahrbtnik na ramah, in to je prav, da je prazen, kajti ob vsakem drugem, tretjem koraku se mu zdrzne po mokrih tleh, in Pavel Svojeprav nadaljuje

vrtočlavo pot po svojem najbolj nazadnjaškem recimo, liberalnem delu telesa nizdol. Toda — čast, komur čast — čast Pavla Svojeprava irhastim hlačam, ki se ne raztrgajo za hudimana ne!

Planina postaja boljbolj strma. Pavel Svojeprav odreže z rdečim pipcem dve veji ruševca, sede nanje in se pelje urno kakor v kočiji nizdol. Srečno zavoji spodaj v plitvo kotanjo, napolnjeno z rjavo vodo. Ali sreča v nesreči — Pavla Svojeprava irhastih hlač niti planinska voda ne prodere.

Ob kotanji se paseta dva črnolisasta pujska.

»Postaja Zápřešič!« zakliče Pavel Svojeprav in se dvigne iz kaluže z rjavo liso na irhovini — — —

»Glej, kruljavi Francoz in njegova milostljiva!« nas opomni Ivan.

Pred nami stojita obadva. Možiček vabi raztrganega pastirja k sebi in milostljiva se mu smeje s prisrčnim smehljanjem.

Pastir se približa s prestrašenimi koraki, sname preluknjani klobuk z glave in čaka.

Francoz potegne denarnico iz žepa, potrepje po zakrpanih plečih našega dobrega pastirja in mu stisne blestečo kronico v roko.

»Bog vam plačaj, gospod! Stokrat vam Bog plačaj!« se zahvaljuje pastir. Počasi povezne preluknjani klobuk na glavo in preobrača kronico nezaupno na vse strani. Francoz ne razume pastirjeve prisrčne zahvale; le njegova milostljiva se smeje na vso moč srečnemu ubožčku.

»Prezgodaj smo ga obsodili, Francoz je vendarle dober in usmiljen, kaj ne, Ivan?« ...

Sram nas je bilo trdih besedi in zabavlje, ki smo jih govorili v koči. »Ne sodite, da ne boste sojeni!« — — —

Veselo hitimo nizdol. Pavel Svojeprav zopet uganja burke. Ivan po svoji dobri navadi filozofira o usmiljenju, jaz pa gledam v sinji daljavi blestečo dolino pred seboj. Zvonovi zvone v dolini nekje ...

»Dajmo, zapojmo našo pesem!«
In zapojemo jo ...

Ti zvončki že zvonijo
v dolini — bim-bam-bom,
zvonijo — bim,
donijo — bom,
zvonijo — bim-bam-bom ...

Tajen polumrak se širi po prostorni gotski katedrali. Vse tiho, le tuintam šepetajo pobožne ustnice tolažilno molitev ...

Gledal sem te, Ivan, kako si s sklonjeno glavo pokleknil pod večno luč pred glavnim oltarjem. Jaz sem ostal zadaj ob kropilnem kamenu. Zanimala me je štiridesetletna žena, ki je sedela v zadnji klopi in jokala iz srca. Molil sem malo. Kadar vidim solze, snlohi moliti ne morem.

In vstala je žena iz klopi; bel robec je držal na očeh, da ni bilo videti pekočih solz. Krenila je v kapelico k spovednici. Pet ljudi je čakalo na vsaki strani, da si olajšajo srce.

Žena je trepetala; dvignila je oči in jih povesila, sklenila je roke in jih zopet razklenila. Njena duša je bojevala težek boj — — —

Vrsta je prišla nanjo. Zajokala je popolnoma na glas ter pokleknila. In tedaj je usmiljeni Gospod razlil nanjo roso milosti in odpuščanja.

Stopila je iz spovednice popolnoma potolažena. Pač so se še poznali na licih sledovi solz ali oči njene so bile nebeškomirne. Z lahnimi koraki je hitela k misionskemu križu. Objela je krvaveče noge velikega Trpina in jih poljubovala z vročimi ustnicami — kakor Marija Magdalena ... Molila je dolgo, dolgo ...

In vstala je žena ter šla. Ivan, ti si pokleknil še enkrat pred Večnim, pomignil si mi

in zapustila sva božji hram. Ti, Ivan, si nesel s seboj novi zaklad za nebesa, ker si molil pobožno, jaz sem odhajal brez zaklada.

Prišla sva pred cerkvena vrata. Žena je počasi stopala po stopnicah nizdol. Spodaj jo je čakal njen mož s temnimi očmi ...

»Coprnica, vsem svetnikom boš oblizala pete! Čemu to? Ali meni, da ne poznam tvoje življenja? Fej!«

»Dragotin, moje življenje poznaš, ali pokore moje ne poznaš! Prosim te! pusti me v miru!«

Žena je odšla na levo, mož je zaklel in odšel na desno.

Ivan, ti nisi opazil tega dogodka. Preveč si bil zatopljen v misli, kakor bi še vedno klečal pred oltarjem Gospodovim.

V meni pa je vstajala misel:

Težka je pot pokore, ali blagor mu, kdor jo more prehoditi ako je enkrat pal. Svobodomiselní svet ruje proti spovednici, ker ne pozna čednosti, ki se zove spokornost. Svobodomiselní svet tudi ne pozna čednosti, ki se zove nedolžnost. Ali svet brez nedolžnosti in spokornosti je svet — grešnikov ...

(Dale prihodnjič.)

Pet udarcev na enega konja.

(Reimmichl. — Klandrov.)

Semenjak, star posestnik, z žametastim telovnikom in srebrnimi gumbi na njem, je prijezdil na lepem vrancu pred Medvedovo gostilno. Počasi je splezal s konja in je zahteval šestnajstinko najboljšega. — — — Nekdo, ki je že sedel v gostilni in je gledal, kako Semenjak leze s konja, namreč jud Levi, je stopil precej k njemu in je hvalil:

»Jej, jej, krasen vranec! Srečna vaša milost, ki jezdi na takem konju!«

»Ali vam je všeč, sin Jakobov?« vpraša kmet.

»Sto udarcev po zadnjem delu bi pretrpel, ako bi bil moj,« odvrne Levi.

Kmet si je z modrim robcem obrisal pot z vročih lic. Nato dé:

»Čemu sto? Vranca dobite lahko za petdeset udarcev z leskovko.

»Ali bi jih ne bilo dovolj petindvajset, vaša milost?« vpraša jud ponižno in prikupljivo.

»O, tudi petindvajset,« dé možko Semenjak »tudi petnajst, tudi pet — saj jih bote imeli dovolj.«

»Nihče ni vedel, jeli to šala ali resnica. Ko na je rekel kmet: »Magari tudi pet!« si je mislil jud:

»Čeprav nekoliko skeli, ampak vranec je lep konj in še več bi pretrpel zanj, ako bi bilo treba.«

Nezaupno je pogledal kmeta in ga je vprašal previdno:

»Ali kaj da vaša milost na možko besedo?«

»Ne zaupate na besedo?« odvrne kmet.

»Ali zahtevate pismeno pogodbo?«

»Ljubše bi mi bila pismena pogodba,« odvrne jud, »samo zavoljo postavnega reda.«

Krčmar je pripeljal občinskega pisarja in kmet Semenjak mu je narekoval sledeče:

»Ako lastnik tega pisma mirno drži pet udarcev z leskovko, in če mu jih resnično naložim vseh pet jaz, kmet Semenjak, potem dobi za svoje trpljenje le enega vranca brez vsakega drugega plačila. — Dano tukaj in tukaj, podpisano od tega in tega.«

Ko je imel jud pismo v žepu, se je stegnil čez stol; krčmar je prinesel Semenjaku prst debelo leskovko. Z vso močjo je zamahnil kmet po širokem zadnjem delu Levije-

vem. Jud je kričal na ves glas: »O joj, o joj!« in misli si je pri sebi: »Pravični Bog, koliko trpim za ubogega vranca!«

Kmet je sedel po prvem udarcu za mizo in je mirno izpil kozarček.

»No, kako se prileže, sin Jakobov?«

»Kako se prileže?« jeclja Levi, »naj se, kakor hoče — dajte mi še druge štiri, da bo prej konec.«

»To se lahko zgodi,« si misli kmet in zamahne drugič tako močno, da je bil prvi udarec skoraj božanje v primeri z drugim. Jud pa premišlja pri sebi:

»Bog mojih očetov! Lump mi bo popolnoma ustrojil kožo na živem telesu... Ta drugi udarec je bil tako težak, kakor bi pal od zvezda doli.«

Semenjak je po drugem udarcu zopet sedel za mizo in je izpraznil kozarček. Istotako po tretjem in četrtem udarcu. Tedaj pa je rekel Levi:

»Ne vem, kako bi se zahvalil vaši milosti, da mi dajete udarce tako hitro enega za drugim. Prosim, priložite mi še petega, da bo konec in da bo vranec vedel, čigav je.«

»Sin Jakobov,« se smeje kmet, »petega udarca lahko čakate magari celo večnost... mene boli roka in za celo cesarstvo — nobenega udarca vam ne naložim več.«

»Kako?« zakriči jud, »Po resnici in pravici in po pismeni pogodbi moram dobiti še en udarec... brez vsakega barantanja!«

»Ga bodete že dobili,« se smeje kmet, »ampak šele ob sodnjem dnevu.«

»Jaz zahtevam svojo stvar,« rentiči Levi... »vsakemu svojo! — Dajti mi peti udarec, sicer grem na sodnijo in vas tožim.«

Semenjak se je smejal. Ker je jud videl, da pretenje ne pomaga, je pričel prositi:

»Vaša milost, poznani ste kot pošten mož, — Bodite tako dobri in mi naložite še peti udarec, ki mi gre po pravici. Osem golinarjev vam plačam za trud.«

»Za vse kitajsko cesarstvo — nobenega udarca več!«

Levi je skočil pokonci in je vlekel Semenjak pred sodnika.

»Vaša milost, gospod sodnik,« kričal je Levi, »vaša milost... Semenjak mi je dolžan še en udarec z leskovko, to stoji zapisano

v postavni pogodbi črno na belem. On mi noče dati petega udarca.«

Sodnik je zmigaval z očmi.

»Ako gospod Levi tako želi udarcev, saj mu jih lahko naloži naš sodnijski sluga, ne samo enega, ampak petindvajset.«

»Pri grobovih prorokov!« kriči Levi. »Hvala za dobro voljo, gospod sodnik! Ne od sluge, ampak od Semenjaka zahtevam peti udarec, ki mi ga je dolžan, kakor stoji tu črno na belem.«

Pomolil je sodniku pismeno pogodbo. Sodnik je nataknil velika očala na nos in je bral. — Naenkrat se je pričel smejati na glas in je dejal:

»Ljubi gospod Levi, ne morem vam pomagati... Tukaj je zapisano samo, da mora dati svojega vranca, če jih naloži vseh pet, ni pa zapisano, da mora naložiti vseh pet udarcev.«

»O joj!« jeclja Levi; »torej ni nobene pravičnosti več na tem svetu!«

In še danes ni dobri jud Levi niti petega udarca niti lepega konja vranca dobil.

Razgled po domovini.

+ Ponesrečena »Narodova« lopovščina.

Pod naslovom »Kaj je s čudežem na Brezjah« je »Slovenski Narod« prinesel popolnoma zlagano notico, za katero se skriva velika lopovščina. »Slovenski Narod« hoče namreč med ljudmi razširiti sledeče mnenje, da so ljubljanski škof, frančiškani, »Slovenec« in »Domoljub« se domenili, da »narede čudež« kot reklamo za slovesnost kronanja na Brezjah. Da bi to dokazal, si je začel izmišljati čisto lažnjive stvari in hoče ono dekle, ki je ozdravelo, predstaviti kot najeto goljufico. Priobčil je gorostasno obdolžitev, da je ves dogodek »navadno sleparstvo in goljufija«, da ni bilo dekleta nikdar tako bolno, in da je šla, »ne mnogo časa preje, ko se je čudež zgodil, k zdravniku dr. G. in ga prosila, naj ji dá izpričevalo, da je neozdravljiva. Ker dr. G. tega ni hotel storiti, mu je obljubila vse mogoče, ako ji izpolni njeno željo. Ker se zdravnik le ni dal omeščati, je odšla in nekaj časa nato se je bliskoma razširila vest po deželi, da je v cerkvi na Brezjah na čudežen način ozdravela neka mlada ženska, ki je bila neozdravljivo bolna.« Namen teh vrstic je jasen: »Narod« hoče s tem dognati, da je bilo vse po načrtu uprizorjena goljufija. Preden smo mi še mogli dognati, kdo je dr. G., na katerega se »Narod« sklicuje, nam je poslal gospod dr. Globočnik iz Kranja sledeče pismo, ki ga doslovno priobčujemo: »Na notico »Kaj je s čudežem na Brezjah«, odgovoril sem jaz »Slovenskemu Narodu« dobesedno tako-le: Sl. ur. »Sl. Naroda« v L. (20. 7. 07.) Vaša notica »Kaj je s čudežem na Br.« ne odgovarja resnici, tu ste napravili kar štiri napake. Dotično dekle je bilo namreč pred dobrim letom pred čudežem in 14 dni po čudežu pri meni — ne pa kakor omenjate »ne mnogo časa preje« (pred čudežem) — tudi mi ni kazala pri drugem obisku noge, tudi ni zahtevala namreč spričevala, da je neozdravljiva, temuč le spričevalo, kaka je bila pred dobrim letom, tudi mi ni obljubovala »vse mogoče«, temuč je dejala, saj ga tudi plačam, saj imam denar. Spričevala pa jej nisem mogel napraviti — ker se nisem spominjal, kakšno je bilo stanje boleznij pred dobrim letom. Bodite tako kulantni in popravite Vaše napake, te so predebele, da bi jih ne popravili. Če bi ne napravili naprošenega popravka, — moral bi, čeravno nerad — poslati popravek, katerega bi morali

sprejeti. Najodličnejšim spoštovanjem dr. Globočnik. — To pismo je najboljši dokaz, da je »Narod« z zlobnim namenom javnost mistificiral. Mi smo bili vsi iznenadeni o dogodku na Brezjah, in ko se je že nekaj dni razširjala po deželi dotična govorica, se nismo hoteli nič sporočiti. Šele ko smo od verodostojnih prič dobili natančno poročilo, smo ga brez vsake kritike priobčili, kakor sploh priobčujemo razne novice. »Slovenec« ni nikdar rekel, da se je zgodil čudež, ampak popisal je le dejanski dogodek; naj si ga razlaga vsakdo, kakor hoče, naravno ali nadnaravno, to je njegova stvar. Tudi izjavljamo, da niso niti frančiškani, niti ljubljansko škofištvo niti ene vrstice dali v naš list o tem. Mnogo tisoč ljudi je bilo na Brezjah, ki so od verodostojnih prič izvedeli isto, kar mi; zdaj pa hoče »Narod« vse te ljudi predstaviti kot sleparje ali kot žrtve goljufije! To je vendar preveč debelo. Najpodljeje je pa to, da širi celo neresnične zdravniške izjave, da bi javnost preslepil. S tem je pa »Narod« pokazal, da je on slepar in goljuf, ne pa oni, katerim to očita. Prostovoljna izjava dr. Globočnika govori dovolj jasno.

Sadovi slabe vzgoje. Liberalni časopisi neprestano sramote katoliško duhovščino. Ni čuda, da se semintja najde kak lopov, ki se ravna po navodilih liberalnih listov in napade duhovnika. Zadnji čas smo čuli o raznih napadih na duhovnike po Laškem in Francoskem. Da, tudi v Ljubljani se je parkrat nekaj podobnega prigodilo. O zopetnem slučaju drznega napada nam poročajo nemški časopisi. Pretekli teden je prišel v romarsko cerkev Marija Taferl neki mož in prosil patra Dancenberga za spoved. Po končani spovedi je prosil spovednika 20 kron podpore Spovednik se je spomnil enakega dogodka pred tremi leti. Tudi takrat je posodil spovedancu 20 kron, ne da bi mu jih bil ta vrnil. Spovednik reče spovedancu, da ni tu prostor za beračenje, naj gre pred cerkev, kamor pride za njim. Tujec uboga in odide pred cerkev. Spovednik spozna, da je to ravno isti slepar, ki ga je bil že pred tremi leti osleparil. Reče mu, naj se nemudoma odstrani. V tem hipu pa potegne lopov nož iz žepa in se vrže na nič slutečega duhovnika. V pravem trenutku prihihi dekan Dobner, ki prepreči pretečo nevarnost. Ta prizor je videlo mnogo prič, ki so bile vse zbegane, da se ni upal nikdo ganiti. To zmedo je

porabil napadalec, da je ušel. — Taki so sadovi liberalne vzgoje.

V posnemo. Zadnji uvodni članek v »Domoljubu« je popisal lepo slavnost katoliških čeških kmetov na Velehradu, kjer sta bila tudi naša slovenska državna poslanca Demšar in Pišek. Nad 40.000 udeležencev je tu bilo na shodu. Da dosega češki kmetje takih lepih uspehov pri volitvah, prihaja odtod, ker so tako izborni organizirani. Katoliško časopisje je pri njih jako razširjeno. V vsaki kmečki hiši najdemo katoliški list. Kar je mogoče češkim kmetom je možno tudi nam kranjskim. Po vsej deželi imamo skoro že kmečke zveze. Ne zamudimo ugodne prilike, temveč pristopajmo vanje. Združeni bomo s svojimi vrliimi poslanci vse dosegli. Glasilo naše je »Domoljub«, zato razširjajmo ta izborni urejevani časopis, pridno mu dopisujmo in objavljajmo svoje težnje. Posnemajmo naše slovanske brate na Moravskem.

Koliko časa še? Teden za tednom se norčujejo liberalni časopisi, v prvi vrsti »Narod« in »Gorenjec« iz Brezja, romarjev, frančiškanov, čudežev, itd. Ti liberalni lopovi pišejo tako satansko zlobno in nesramno o božjepotnikih, da se mora taka pisava vsakemu dostojnemu človeku gabit. Čudimo se, da se more najti med kmečkim ljudstvom še kdo, ki ima naročena ta dva nesramna lista, ki mu tako grdo blatita in sramotita čudodelno Marijo Pomočnico na Brezjah. Z ljudmi, ki kaj takega pišejo, berejo in tako berilo širijo ne more imeti pošten človek nikakega stika.

Hribarjeva mlekarska zveza. Pravila za liberalno mlekarsko zvezo, ki so bila predložena že v registracijo, so proponentje zopet umaknili. Torej je nehala liberalna mlekarska zveza, preden je oživela.

Liberalni listi slovenski pa naj se že imenujejo »Slovenski Narod«, »Gorenjec«, »Soča«, »Domovina«, »Narodni List«, »Notranjec«, ali kako drugače, jako zagovarjajo framasonski shod v Pragi, dasi je znano, da se še ni na nobenem shodu tako ostudno in bogokletno govorilo o Bogu, kakor na tem. Iz pisave omenjenih liberalnih listov moremo sklepati, da se ti strinjajo z vsem, kar se je govorilo na tem shodu in da vse to, kar so framasoni govorili o Bogu in krščanstvu, odobravajo. Ali more še pošten človek naročati in širiti take liste! Da bodo pa bravci »Domoljuba« še bolj

spoznali namen takih framaŝonskih druŝtev, kakorŝna so zborovala v Pragi, hoĉemo podati tu pravila svobodomiselnega druŝtva v Rimu, po katerih so sestavljena tudi druga taka druŝtva. 1. Druŝtvo ima namen, da ljudsko vest osvobodí vseh predsodkov s tem, da bo preganjalo versko misel, naj se pojavi kakorkoli. 2. Kdor hoĉe biti sprejet v druŝtvo, poda svojo prošnjo na posebni tiskovini. Ta prošnja mora obsegati izjavo, da hoĉe prosilec živeti in umreti v kultu svobodne misli, in mora biti potrjena od dveh ĉlanov, ki sta v druŝtvu pravilno vpisana, kot porokov 3. Kdor je sprejet v druŝtvo, poda izjavo, v kateri hkrati pooblasti kaknega druŝtvenega ĉlana, da bo navzoĉ ob poslednjih trenutkih njegovega življenja, in zlasti ŝe tedaj, ko bo ŝe izgubil zavest — in da ta zabrani s pomoĉjo drugih tovariŝev in z vsako silo tudi proti ĉlanom lastne rodbine, da bi bila ta njegova volja izpremenjena. 4. Druŝtveniki se zavezujejo, da bodo živeli in umrli izven vsake cerkve ali dogmatiĉne vere in da se bodo po tem ravnali pri vseh uradnih dejanjih, ki se tiĉejo rojstva, življenja ali smrti svojih otrok. 5. Druŝtvo se zavezuje, da je navzoĉe pri ĉlanih skozi vso njihovo bolezen in skrbi za to, da se izvrŝi izjava, podana za sluĉaj smrti. Pri volitvah so dolŝni druŝtveniki voliti kandidate najskrajnejŝih struj. — Taka je svobodomiselnost v dejanju. — Oni pravijo, da so proti predsodkom, a vsa njihova svobodna misel temelji na predsodku, da ni Boga, in da se je ĉlovek sam po sebi razvil iz ŝivali. Ta bedaŝti predsodek, ki jim ga vtepaajo v glavo novodobni napol-uĉenjaki, je najgrja in najramotnejŝa babjevernost, kar jih je bilo ŝe na svetu.

Slovenska podruŝnica sv. Rafaela se bo-de v kratkem ustanovila. Ustanovni shod se priredi v najveĉjem obsegu, da se zavzame slovenska javnost za to pereĉje vpraŝanje in da se izvede praktiĉno jako priprosta varstvena organizacija v obrambo izseljencev.

ŝolski pouk na II. drŝavni gimnaziji v Ljubljani se priĉne 14. oktobra. Uĉenci se sprejemajo 7. oktobra, sv. maŝa bo pa dne 12. oktobra.

Poseben razred za duŝevno nerazvite, slaboumne, vendar pa za pouk sposobne uĉence se namerava otvoriti v Ljubljani poĉetkom oktobra. Misel je hvalavredna, ker taki otroci le ovirajo reden pouk in napredek v posameznih ŝolah.

Protestni shod proti framaŝonom sklicujejo za nedeljo, 29. t. m., katoliŝki ĉehi v Budjejevice. Pod milim nebom bodo tu govorili grof Sternberg ter poslanci dr. Stojan, P. Zaruba in Mislivec. Izdali so na ĉeŝko ljudstvo vaŝen poziv, ki ga tu priobĉujemo: »V bo! sedanjí ĉas nas kliĉe. In vseh straneh sovraŝniki. Ćasopise skoro vse proti nam. Ime katoliĉan se sramoti, naŝa vera se zaniĉuje in prezira. Nas katoliĉane imenuje »ĉrne bestije«, katoliŝko cerkev pa »kanalijo«. In ti, katoliŝko ljudstvo ŝe spiŝ? Ustanavljajo se nova druŝtva, da prevrnejo krŝĉansko druŝbo. Iz ŝol, ki si jih ti s toliko teŝavo zidal, hoĉejo framaŝoni vreĉi veronauk — da, celo tuĉje kliĉejo iz Francoske, Laŝkega, Amerike, da pomagajo v tvoji deŝeli ubijati tvojo ljubezen do vere in domovine. In ti molĉiš k temu? Ali te ne obliva rdeĉica, ko te preklinjajo? Ali se ne srdiŝ po pravici, ko kliĉejo tuĉje zoper tebe? Zbudi se, katoliŝko ljudstvo, in zavedaj se, da si ti gospod na svoji zemlji in da boŝ samo uredilo svoje razmere po zdravi pameti. Zoper zdruŝene sovraŝnike pojdi tudi ti dobro organizirano v bo! Zato vaŝ vabimo na manifestacijski shod, ki bo pokazal sovraŝnikom vere naŝo moĉ. Dedŝino naŝih oĉetov — vero in domovino — ohrani nam, o Gospod!« — S temi prekrasnimi besedami pozivljajo katoliŝki voditelji ljudstvo na nedeljski shod. Ali

bi ne bilo umestno, da se tudi pri nas priredi protestni shod proti framaŝonskemu. Tudi slovenski framaŝoni so bili v Pragi na shodu. Priŝli so domov z namenom, tudi pri nas ŝiriti framaŝonstvo. »Narod« jih podpira pri tem delu. Potrebno je, da tudi mi povzdignemo glas proti satanskim nakanam framaŝonov. Naj bi o tem razmiŝljali naŝi politiĉni voditelji in ukrenili potrebno, da tudi naŝe ljudstvo izve o sedanji framaŝonski gonji.

Veliko ljudsko slavnost v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 6. oktobra, pevsko druŝtvo »Ljubljana«. Zaĉetek ob 6. uri zveĉer. Ljudska slavnost se bo vrŝila v vseh obŝirnih prostorih »Uniona«. Moŝki in damski veselilni odsek »Ljubljane« bode ta poskrbela za izborni zabavo. Kdor se ŝeli odkritosrĉno pozabavati med brati, naj dne 6. oktobra pohiti v Ljubljano na ljudsko veselico »Ljubljane«. — Vstopnina bo za uprav velikansko prireditev samo 30 krajcarjev. »Domoljubove ĉitatele pozivamo, da se te krasne veselice udeleŝe v najveĉjem ŝtevilu, posebno naŝi okoliĉani naj pridejo v velikem ŝtevilu. Dne 6. oktobra napolnimo vse prostore »Uniona«! Somiŝljenike in somiŝljenice prosimo, da ŝe sedaj krepko agitirajo za to veselico.

Slovenski socialni demokratje so imeli zborovanje strokovnih in izobraŝevalnih druŝtev za Kranjsko. Glede organizacije na Spodnjem ŝtajerskem se je sklenilo, naj se kranjska komisija pogodi s ŝtajersko deŝelno komisijo. Vsi sovraŝnik krŝĉanske izobrazbe so na delu, zato ne smemo mi drŝati rok kriŝem, organizujmo se v kmeĉkih zvezah in v izobraŝevalnih druŝtvih. V organizaciji je moĉ.

Oseba vest. Iz Amerike poroĉajo: Ć. g. Ivan Smolej iz krŝke ŝkofije, je doŝel sem in je ŝupnik med Slovenci — Dolenjci in Ziljani — v Kansas City. Tako se je Slovenecem dolgoletna ŝelja izpolnila, da imajo svojega ŝupnika.

Za ŝtridesetletno ŝuŝbovanje je dobil umirovljeni uĉitelj gospod Franc Kalan v ŝ. mi-helu-Stopiĉah ĉastno svetinjo.

Odlikovanje. Kn.-ŝk. duhovnim svetnikom je imenovan ĉ. g. Jos. Epich, ŝupnik v Stari cerkvi (Mitterdorf) pri Koĉevju.

Kmeĉka zveza za ribniŝki okraj je imela v nedeljo, 15. t. m. dobro obiskan shod na Gori pri Sodraŝici. Poroĉal je drŝavni poslanec Jakliĉ o delovanju drŝavnega zbora in o razmerah v kranjski deŝelni zbornici. Za njim so govorili kmetje Knavs, Krŝe, Marĉiĉ, Pirĉ i. dr. Vsi so pokazali, da z liberalizmom ne marajo imeti nikakega stika. Po dvournem zborovanju je zakljuĉil vrli sodraŝki ŝupan g. Bartol, ki je bil tudi predsednik shodu, zborovanje.

Zdravniŝke vesti. Za primarija v deŝelni bolnici v Ljubljani je deŝelni odbor imenoval g. dr. Jenkota. — V Kostanjevico pride za okrajnega zdravnika g. dr. Ćesarek.

Zrtev tifusa. Umril je v Ljubljani na legarju tesarski pomoĉnik Jakob Omejc, star 23 let.

Ponarejen denar. Neki posestnik od sv. Kriŝa pri Kostanjevici je plaĉal 17. t. m. mostovino na krŝkem mostu s ponarejenim dvajsetkronskim bankovcem. Mostninar je stvar naznanil ŝandarmeriji. Pri posestniku je ŝandarmerija naŝla ŝe en tak desetak. Posestnik je ponarejeni denar dobil baje pri prodaji praŝicev. Vrŝila se bo stroga preiskava.

C. kr. pletarna v Radovljici. Pouk na c. kr. strokovni ŝoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici se je priĉel. Za voditelja ŝole je visoko c. kr. nauĉno ministrstvo imenovalo in doposlalo gospoda Leona Patika iz Dunaja. G. Patik je mojster v pletarstvu in c. kr. nauĉna uprava je z njegovim imenovanjem spojila posebne blagohotne namene glede te prekoristne obrti za Gorenjsko. Pod vodstvom g. Patika se uĉenci jako hitro uĉe, tako, da so

posamezni deĉki po ŝele dva-, tridnevem pouku izvrŝili ŝe vrlo liĉne koŝare iz zelenega vrbja. Pri tako urnem napredovanju se je upraviĉeno naĉetati, da bodo uĉenci v par mesecih ŝi ŝe sluŝili novce. Ne more se zaradi tega dovolj polagati na srce stariŝem in sploh za blagor mladine zavzetim moŝem, da dopoŝljejo ŝoli odrasle deĉke v pletarno. Vpisovanje se vrŝi v pletarni vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne. — Odbor c. kr. pletarne v Radovljici.

Za stavbene pomoĉnike. Pri c. kr. poŝtnem in brzojavnem ravnanstvu v Trstu je praznih veĉ mest stavbenih pomoĉnikov. Ozir se je mlaĉje samo na one prosilce, kateri so dovrŝili z dobrim uspehom kako ŝolo za delovodje (obrtno ŝolo) stavbenoobrtne ali pa mehaniĉne (elektrotehniĉne) smeri. Prednost imajo oni prosilci, kateri so se ŝe dlje ĉasa vadili v kaki stavbni obrti ali pa v kakem elektrotehniĉnem podjetju. Stavbeni pomoĉnik prejemajo takoj po vstopu dnevno 3 K, poleg drugih izvanrednih dohodkov. Proŝnje, opremljene s potrebnimi dokazili (o avstrijskem drŝavljanstvu, starosti 16 do 35 let, fiziĉni sposobnosti za drŝavno sluŝbo, sposobnosti za poslovodjo itd.) se imajo vlagati do konca septembra t. l. pri c. kr. poŝtnem in brzojavnem ravnanstvu v Trstu, kjer se tudi dobivajo nataĉnejŝa pojasnila.

Kranjski gostilniĉarji so imeli pretekli teden v Ljubljani dobro obiskan shod, na katerem so obravnavali o raznih teŝnjah svojega stanu. Shod je pozdravil v imenu mesta ŝupan Hribar, v imenu vlade vladni svetnik Kulavic, dr. Murnik v imenu trgovske in obrtne zbornice, dr. Bloudig v imenu trgovskega ministrstva. — Gostilniĉarji so odposlali prošnjo na deŝelni odbor, ki naj odpravi vinsko poizkuŝevalno klet pod kavarno »Evropa« v Ljubljani, ravnotako se prosi deŝelni odbor za odpravo osmin ali takozvanih buŝenŝankov. Gostilniĉar Maĉek nastopi proti pivovarniŝkemu kartelu, ki bo ŝkodoval gostilniĉarjem. Govornik naglaŝa, da si morajo gostilniĉarji napraviti lastno pivovarno, in sicer na Gorenjskem, kjer se bo varilo tako pivo, kakrŝno je bavarsko. Tovarna bi se ustanovila na deleŝe. Tovarna bi zaĉetkom zvarila 80 tisoĉ hektolitrov. Pivovarna bi se napravila od Radovljice do Javornika. V pomoŝni odbor se izvolijo z Dolenjskega: Karol Proŝman iz Novega mesta, Ignacij Merhar z Ribnice, Joŝef Verderber iz Koĉevja in Josip Pehani iz Koĉevja, Kunstelj iz Radovljice, Fajdiga iz Kamnika, Pavlin iz Podbrezja in Petercel iz Bleda; z Notranjskega: Burgar iz Postojne, Rihar iz Logatca, Lavriĉ s Planine in Gruden z Jeliĉnega vrha. O predlogu glede na zadacanje vina za privatnike poroĉa g. Fajdiga, ki predlaga: Deŝelni odbor kranjski in goriŝki naj sestavi takoj zakonska naĉrta, da morajo vsi ljudje ne glede na stan, ki imajo doma vino, tudi plaĉevati deŝelne kakor tudi obĉinske vŝitninske davke. Ako se pa to ne zgodi, naj se pa tudi gostilniĉarjem dovoli za njegovo druŝino od 3 do 5 hl nezadacanega vina, do ĉesar imajo tudi pravico drugi. Govornik navaja, da se popije veĉ nezadacanega kakor zadacanega vina. Razprave se udeleŝita gospod Nemec z Nabreŝine in Dolinar, ki govori proti resoluciji. Resolucija se odobri. O protestu proti dajanju koncesij v najem tretjim osebam poroĉa g. Zajc, ki predlaga na trgovsko ministrstvo peticijo: Gostilniĉarska obrt pripada obrti, ki je najbolj zatirana in gineva zaradi raznih nedostatkov, zlasti pa, ko nima zakon prave meje in upoŝteva v ŝ 14. obrtnega reda. Med drugim trpi gostilniĉarska obrt mnogo, da obrtne oblasti odobravajo zakupodaje in ŝe celo tretjim osebam. Na ta naĉin se koncesije izkoriŝĉajo, ne da bi koncesionar sam izvrŝeval svojo obrt. Nahajajo se

prepogosti slučaj, da imajo zakupniki po več koncesij, kot to dopušča zakon, a osebno ne izvršuje niti ene. Zato zbrani gostilničarji prosijo trgovinsko ministrstvo, da nemudoma odpravi navedene nedostatke in podeli tozadevni strogi ministrski ukaz podrejenim obrtnim oblastim, da se strogo drže § 19. obrtnega reda pri odaji koncesij v najem, ter da odločno prepove najemnikom izvrševati koncesijo po namestniku. Govorilo se je nadalje o odpravi prodaje piva zasebnikom naravnost iz pivovaren, o odpravi zasebnih nekoncesijoniranih izkuhov i. dr. Vsi tozadevni predlogi so bili sprejeti. Neumevno se nam zdi, da je imel veliko besedo na tem gostilničarskem shodu Hribarjev brivec Franchetti, ki se na gostilničarsko obrt razume kot zajec na boben.

In vendar se giblje! Pri Sv. Ivanu v tržaški okolici ustanavljajo prepotrebno novo društvo »Slov. krščansko-socialno izobraževalno društvo pri Sv. Ivanu«. Pravila so že predložili namestništvu v potrdilo. Dosedaj se je vpisalo že lepo število udov, ki kar ne morejo dočakati dneva, ko bo društvo začelo razvijati svoje delovanje. Mlademu društvu želimo najboljših uspehov; zlasti pa želimo, da bi se ustanovilo po okolici še več takih društev, ki naj bi širila pravo izobražbo med naše ljudstvo, ki je že sito vednih fraz, s katerimi ga pitajo liberalni tržaški voditelji. Glasilo teh voditeljev, »Eđinost«, kaže vedno bolj svojo pravo barvo, katero je dosedaj jako previdno prikrivala, a jo je morala sedaj na komando ljubljanskega Hribarja pokazati. To je čisto prav, da se konečno saj poznamo. Gospod poslanec Mandič se ne bo drznil več trditi, da ni liberalcev na Slovenskem, ko jih ima v najožji svoji bližini vse polno.

Na Raki se je vršila volitev novega občinskega odbora, pri kateri je S. L. S. siljano zmagala. Od nasprotnikov jih je volilo samo pet, drugi so brez glasovanja osramočeni pobegnili z volišča. Živelci zavedni volivci!

Ob grobu čast. g. Ivana Kovača. Iz Škocijana pri Divači se nam piše: Umrl je v Škocijanu dne 12. t. mes. veleč. gosp. župnik v pokopju Ivan Kovač. Ivan Kovač rodil se je dne 12. julija 1861 v Doberničah na Dolenjskem. Obiskoval je gimnazijo v Novem mestu. Končavši gimnazijo, moral je v vojaške. Oslobodivši se vojaškega stanu šel je v bogoslovje ter je bil 22. julija 1886 v mašnika posvečen za tržaško-kopersko škofijo. Kot duhovni pomočnik služil je v Buzetu in Dolini, kot župnik pa v Kubeđu. Bolezen, katero si je vsled težavne službe nakopal, prisilila ga je, da je zaprosil za pokojnino. Pokojnino je šel uživati v Škocijan, a jo je le štiri mesece. Dne 10. t. m. zadel ga je mrtvoud in 12. t. m. je blagi gospod mirno v Gospodu zaspal. Pogreb, kateri se je vršil v soboto, dne 14. t. m., pokazal je, kako spoštovanje je vžival pokojni med ljudstvom in duhovščino. 20 duhovnikov spremilo ga je k večnemu počitku. Dekan iz Ospa veleč. g. Josip Kompare vzel je v imenu ljudstva in zbrane duhovščine na prižnici slovo od pokojnika, želeč mu v imenu vseh večni mir in pokoj.

Protiv veronanku v šoli, kakor ga še sedaj pripušča država, se je izjavilo liberalno dijaštvo in učiteljstvo dne 7. septembra na shodu v Celju. Zahteva ločitev šole od cerkve, po domače povedano: S katehetom ven iz šole! Na tem shodu je bil tudi Hribar iz Ljubljane.

Iz Dobove pri Brežicah. Nesrečno smrt je storil tukajšnji župan Janez Zajc. V noči od 10. do 11. t. m. je mislil na postaji Dobova izstopiti; ker pa vlak ni obstal, skočil je iz njega, padel preko mostne ograje na kamenito cesto ter je bil pri priči mrtev. Veličasten pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil rajnik. Požarna bramba, ki jo je on ustanovil, ga je spremljala; prišli so tudi brežiški gasilci; domača godba mu je igrala zadnjo koračnico.

Rajnik je bil znan in obče spoštovan daleč na okrog po Hrvaškem in Kranjskem ter si pridobil kot župan neprecenljivih zaslug za svoj okraj. Dobovska postaja, požarna bramba, šola je njegovo delo. Rajnik zapušča nevto- lažljivo vdovo in devet nepreskrbljenih otrok. N. v m. p.!

Nedostatki na progi Zidan most-Zagreb. V Dobovi pri Brežicah so pokopali dne 12. t. m. župana Zajca, ki je skočil iz vlaka na Dobovi, kjer ni obstal vlak, dasi bi bil moral obstati. Želeti bi bilo, da napravi Južna železnica red na progi Zidan most-Zagreb. Od majnika letos je že trikrat bila tako pokvarjena lokomotiva na tej progi, da so morali potniki čakati na pomožno lokomotivo iz Brežic ali pa celo iz Zidanega mosta, da je vozil vlak dalje.

Liberalni dijaki v Celju. Dne 7. septembra so imeli liberalni dijaki, ali kakor se sami imenujejo, narodno-radikalni dijaki, shod v Celju, na katerem so se hvalili, da jih večina v gornjih razredih gimnazije že izgubi vero. Stariši, pazite na svoje sinove, ki jih s tolikimi stroški dajate študirati!

Bodoča socialistična država — ali suh in vlažen travnik. Dne 12. julija je poslanec Bielohlavek v državnem zboru med nepopisnim smehom pripovedoval to-le dogodbo: V nemški Libavi na Češkem je nek socialistični agitator na zborovanju razlagal socialistični program in je med drugimi rekel tudi te-le besede: Če bomo mi izvoljeni, bo vse naše, kar vidite okrog sebe. Čez štirinajst dni pride geometer v tisti kraj. — Nek tkavski pomočnik ga vpraša: Kaj bodele tukaj že merili? — Geometer, ki nič ni slutil, na kaj vprašanje meri, je rekel: Da! — No, potem bi pa prosil, je rekel tkavec, da meni odmerite suh, in drugim pa vlažen travnik. — Taka je socialno-demokratska enakost v dejanju, sama hoče imeti suh, bližnjemu pa privoščiti vlažen travnik. Poslanec Bielohlavek je rekel, da priseže, da je ta dogodba resnična.

Bogastvo socialističnih voditeljev. Socialni demokrat Vaillant (Vejan) je rekel v francoskem državnem zboru, da ne bo glasoval za proračun. Tu mu zakliče sodrug Boulard (Bular): Vi ste sami kapitalist, na leto imate dohodkov štirideset do petdeset tisoč frankov in zdaj ste zopet podedovali 600 tisoč frankov. Jaures (Zore) ima en grad, Royer (Roaje) je veleposestnik, Berteaux (Berto) ima milijone, Millerand ima več hiš. Vodja nemških socialistov Bebel si je dal v Švici zgraditi prav lepo vilo, Singer je milijonar in fabrikant. Svoje delavce slabo plačuje, Arons je sorodnik Bleichröderja, najbogatejšega juda v Berlinu. Tako premoženje imajo tisti, ki pravijo, da se mora vse razdeliti. Naj sami razdele najprej svoje premoženje, potem bomo vsaj videli, da resno mislijo.

Nesreča na Južni železnici. — Vlak povozil dva moža. Na železničnem prelazu, preko katerega se gre iz Glince v Novo vas, se je v soboto, dne 14. t. m., proti polnoči zgodila grozna nesreča. Strojevodja brzovlaka Lanesi in kurjač Janež sta opazila stati na prelazu pri zaprtih prečnicah tri osebe in sluteč, da se je pripetila kaka nesreča, sta ustavila vlak. Vendar pa nista v temi ničesar opazila in peljala naprej. Šele na kolodvoru, ko sta zadevo naznanila, so opazili, da je stroj ves krvav. Takoj so odšli poklicani faktorji na lice mesta, kjer se jim je nutil grozen prizor. Na mestu, kjer je bil prej obstal vlak, je bilo vse okrvavljeno, semintja so pa ležali odtrgani kosi človeškega trupla, polomljene kosti itd. Vse so, kolikor je bilo mogoče, pobrali in prenesli na pokopališče na Vič. V nedeljo zjutraj so pa našli v jarku ob progi nekega ponesrečenca, ki je imel na glavi smrtno rano. Tudi tega so prepeljali v mrtvašnico na Vič.

Kakor se je dognalo, sta prišla ponesrečenca, samski Anton Mulavec, rodom iz Šempasa, in betoner Franc Pleteršek, rodom iz celiske okolice — le tega je vlak raztrgal — v družbi še neke tretje osebe iz neke gostilne na Viču, na prelaz vračajočega se domov v Novo vas. Ker je prihajal ravno tovarniški vlak, so počakali, da je odšel, potem pa nič hudega sluteč, prekoračili prelaz V tem trenutku je pa pripeljal mimo brzovlak, kateri je Pleterška raztrgal, Mulavca pa ubil. Tretji se je pravčasno rešil in se še ne ve, kdo da je.

Telovadni odsek v Škofji loki v ondnotnem »Katoliškem izobraževalnem društvu« so ustanovili v nedeljo, dne 15. t. m., popoldne. Za člansko telovadbo se je vpisalo takoj 18 mladeničev, za vrsto starejših telovadcev pa 10. Vpelje se tudi telovadba naraščaja. Beležimo to vest s posebnim veseljem, ker smo prepričani, da bode odsek izvrstno uspeval. Dani so za to vsi predpogoji: navdušeni, čvrsti mladeniči, ki jim je mar resno organizatorično delo in tudi lepa dvorana za telovadbo. Novemu odseku kličemo krepek: Na zdar!

Prvi ženski pazniki v tukajšnji c. kr. jetnišnici. V ponedeljek, dne 16. t. m., sta nastopili prvi dve pomožni paznici svojo nelahko službo v ženskem oddelku tukajšnje c. kr. jetnišnice. V sedanjem začasnem stanu imata dnevno 2 K 40 h., sta torej popolnoma enaki začasnim moškim stanovskim tovarišem; čez leto dni zadovoljive službe pa bosta stalno nameščeni. S tem je storila ženska emancipacija zopet korak naprej.

Učiteljske vesti. Za provizoričnega učitelja v St. Vidu je imenovan gospod Rafael Ogrin. Za učiteljico v Mirni peči je imenovana gđna. Angelika Jakulin. Za provizorično učiteljico v Sodražici je imenovana gđna Štefanija Tomšič. Za provizoričnega učitelja na Sv. Vrhu je imenovan g. A. Gočar.

Za župana v Kanalu je izvoljen gospod A. Križnič.

Zakaj naših poslancev ni bilo na gostilničarski shod. Nekateri gostilničarji se jeze, da naših poslancev ni bilo na shod gostilničarjev v ljubljanski »Mestni dom«. Vsem tem bodi povedano, da poslancev ni bilo radi tega, ker je bilo na shod povabljen pač liberalno »Slovensko obrtniško društvo«, »Obrambna zveza obrtnikov« pa ne Naši poslanci so solidarni z obrtniško »Obrambno zvezo« ter smatrajo kot žaljivo strankarstvo, ako kak županov brivec hoče na shodu, ki bi moral biti strogo nestrankarski, na tak način uganjati svojo »politiko«. Kdor od obrtnikov želi kaj od naših poslancev, naj se obrne do poslanca potom obrtniške »Obrambne zveze«, ker drugih kot naših somišljenikov naši poslanci niso dolžni podpirati!

Za hčerjo v smrt. Dne 18. avgusta t. l. se je ubila pri nabiranju planink na kamniških planinah hči premožnega posestnika Krta. Dne 17. septembra — mesec dni po tem dogodku — so našli na kamniških planinah nezvestnega njenega 76 let starega očeta. Zadet od kapi je kmalu nato umrl.

Gorenjske novice.

Iz kranjskega okraja.

g. Županom v Kranju je bil 12. t. m. zopet izvoljen ces. svetnik g. K. Savnik. 33 let že nosi mož to težavno breme. Tokrat so ga mestni očetje soglasno volili. Z izvolitvijo župana so slavni očetje dovršili svoje delo, odslej bodo smeli samo še drug drugemu kimati. Saj uradovanje vestno izvršuje g. župan, napre-

dek mesta pa itak ni nujen, čaka že 50 let, bo še tri leta potrpeč.

g Napredek mesta Kranj. Odkar je mestni odbor — in to je že dolgo — v naprednih rokah, mesto se ni storilo koraka napredka. — Tako pogrešanega vodovoda še danes nimamo, ta rod ga tudi še ne bo učakal. Legarju in drugim boleznim je vhod zabranjen s tablico: »Langsam fahren!« — Par svetilk, ki ob mlaju brle, bengalično osvetluje kranjsko naprednost. — Bolnišnica je obljubljena dežela za reveže. V njej imajo razum hrane, kurjave, svečave postrežbe in še nekaterih malenkosti vse prosto. Očetje jih tolažijo z evangelijem, češ: »nikar ne skrbite, kaj boste jedli...« — Ulice nazivamo po večji ali manjši nesnagi, ki je v njih. Le klanec pod Rožnim vencem je dobil ime »Ravnateljve ulice«. To pa zaradi tega, ker se je spomladl na njem g. ravnatelj P. do pasa vdrl. — Ljudska šola je nastanjena v luknjah, ki ne pripuščajo kritike. Telovadnico smo svojčas imeli, sedaj je pa izginila. Z voljo in vednostjo višjih šolskih oblastij pristopajo otroci k sokolom in sokolicam.

g Ciril Pirčeva zvezda zahaja. Za mestnega svetovalca ga je izvolilo izmed 22 samo še 10 očetov. Še celo za poslanca ga ne bodo volili. Tako leze njegova luč pod mernik. Dr. Trillerja nameravajo liberalci kandidirati za Loko-Kranj. Ta bo za liberalce kot nalašč. Moža, ki je v Ljubljani postal nemogoč, ker je sramotno izdal v mestnem svetu narodne zahteve, si postavijo za vzor! — Živele Dežmanove grablje! — Jud je seveda ogoljufal kmeta na semnju. Dal mu je seveda ničvredno blago, polovico manj kot sta bila dogovorjena. V zahvalo mu je pa še grozil s tožbo, ko ga je kmet opozoril.

g Iz Kovorja se nam piše: Liberalni Flišov šomašter je priobčil s svojim podpisom nek jako nesramen dopis v umazani »Slov. Narod«. V tem dopisu sramoti nas Kovorjane in nam žuga s samokresom, da nas bo postrelil kot snope na polju. Kdo se pač boji te duševne reve! Ta dopis za »Narod« so mu narekovali vinski duhovi, ki se silno radi zbirajo okoli Grossa in ga povsod spremljajo. Svetujemo temu človeku, naj nas pusti v miru, gotovo mu je še v spominu prizor, ki ga je doživel med vrliimi Seničani in ki se mu utegne pripetiti tudi pri nas. Dopisun se je prav nesramno lagal v »Narodu«, ker v našem mirnem dopisu ni najmanjšega poziva na kako »nalufnanje iz Kovorja. Za razne »luftinženirje« se v naši vasi jako malo brigamo.

g Pri Sv. Joštu nad Kranjem je na roženvenško nedeljo češčenje sv. Rešnjega Telesa. Zato bosta to nedeljo izjemoma dve sv. maši, in sicer ob 6. in ob 9. uri. Romarji dobrodošli!

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Mladeniški nedeljski sestanki pri nas krasno napredujejo. Zadnjega nedeljskega sestanka se je udeležilo nad 70 mladeničev. Predaval je na njem član »Slov. dijaške zveze«, g. Erjavec o postanku in razvoju svobodomiselnih družb. Mladenič Erman je opisal z živahnimi besedami shod svobodomislecev v Pragi. — Čudno, da se z našimi sestanki še vedno ne morejo sprijazniti nekateri kmečki mladeniči. Naj bodo prepričani, ako pridejo k nam, da jih mladeniči-obrtniki ne bomo gledali postrani, ampak z največjim veseljem sprejeli v svojo sredo.

g Tudi »Čebelica« naša je od dne do dne bolj pridna. Zlasti bratje telovadci prav pridno nosijo vanjo, ker vedo, da bo treba kmalu omisliti si telovadno uniformo. Prav tako, le varčujemo!

n Naši tamburaši so tudi s svojim krepkim zborom nastopili na zadnjem nedeljskem sestanku in želi burno odobravanje svojih tovarišev.

g Prihodnjo nedeljo zopet pričakujemo lepega sestanka. Nobeno nedeljo ne sme izostati! Pridnih predavateljev imamo dovolj, ukaželjnih mladeničev pa še več.

g Ata Žužamaža se silno jezé, ker smo jih malo okrcali v zadnjem »Domoljubu«. Z veliko nervoznostjo korakajo po Št. Vidu gorindol in stiskajo pesti. Radi bi seveda izvedeli ime dopisnika. Na sumu imajo g. kaplana. Ali povemo jim, da se g. kaplan niti v sanjah ne zmeni za tako ničlo v fari, kakor je revček Andrejček Žirovnik.

g Najhušji liberalci v Št. Vidu se že norčujejo iz svojega duševnega očeta Žirovnika. Nepokorni otroci! »Ata« Žirovnik, svetujemo vam, vzemite šibo iz omare in namahajte jih po njihovem nazadnjaškem liberalnem delu telesa!

Bohinjske novice.

Poučen shod se je vršil dne 15. septembra v šoli v Srednji vasi. Predaval je gospod živinozdravnik iz Radovljice o kužnih boleznih pri prašičih in konjih; nekaj prav dobrih naukov smo slišali tudi o raznih drugih boleznih domače živine. Naj bi gospod živinozdravnik nas večkrat obiskal in nam tako poljudno predaval kakor zadnjič.

»Gasilni dom« kaj počasi napreduje v zidanju. Pravijo, da manjka denarja. Kam neki je prišel? Pa vendar ni kakih smolnatih rok zraven! Radovedni smo, na kakšen način se nam to pojasni.

g Sadja je pri nas precej, največ je jabolk in češpelj. Kdor je pameten gospodar, naj si sadje nasuši. Pa tudi kupci se že pridno oglašajo.

g Otave smo malo nakosili, nekaj jo je vročina, kar je še ostalo, je pa črv snedel. Nekateri travniki izgledajo, kakor bi bili razorani.

g Pričela se bode zimska sezona, torej čas dela po naših družtvih. Na delo, fantje in dekleta, ki ste pri gledališkem odru, da nam napravite zopet kaj lepega, ker pristen Bohinjec ni rad čmeren, ampak je tudi rad vesel. Torej na noge!

g Šola se je pri nas v Srednji vasi pričelo dne 16. septembra s sveto mašo. Bog daj obilo uspeha našim vrliim učiteljem!

Novice iz blejskega kota.

g Sveta brata Ciril in Metod, ki sta Slovencem prižgala luč prave vere, sta kot posebna varuha odbrana, da to luč prave vere Bledu ohranjujeta, saj se zlasti tukaj moči teme silno trudijo, da bi ljudstvo zavedle nazaj v črne mrakove poganskih noči. Da bi verni Blejci s tembolj živim zaupanjem iskali pomoči in zaslombe v verskih zadevah in nevarnostih pri teh dveh slovanskih apostolih, zato se je njih podobama odkazal prostor na velikem oltarju, kamor sta bili postavljeni in v nedeljo, dne 15. t. m. slovesno blagoslovljeni. Kipa je iz belega kararskega (laškega) marmorja mojstrsko izvršil podobar g. Janez Vurnik v Radovljici. Oba svetnika sta oblečena v polno staroškovo škofovsko obleko; sv. Ciril drži v roki knjigo s črkami slovenske pisave, ki se po njem imenuje cirilica, sv. Metod pa tablo, ki je na njej izdolbena poslednja sodba, in ki stoji na odsekanem lipovem deblu; iz debla pa poganja mladika in se ovija table s poslednjo sodbo. — Če bi se kdaj dogodilo, da bi Bled izgubil slovensko narodnost, — kar Bog ne daj! — bosta vsaj ta dva lepa kipa pričala, da je Bled bil nekdane dni slovenska last!

g Oltarje je g. Vurnik vse jako okusno pozlatil z lepimi okraski. Posebno lepo je videti zlate okraske, ker so lepo obrobljeni z raznimi barvami. Tudi prižnica je na enak na-

čin okrašena, posebno jo dičijo preproste (simbolične) slike štirih poglavitnih čednosti. — Sploh je g. Vurnik v bleški cerkvi pokazal, bodisi v kipih, bodisi v arhitekturi, bodisi v razumnem pozlatenju, da je velik mojster, velik umetnik, da smo Slovenci nanj lahko ponosni. Blejci pa veseli, da nam je tako krasne oltarje izvršil. Bog ga nam še dolgo ohrani!

g Tujci so odšli povečini z lastovkami vred. Bilo jih je toliko, kot še nikdar ne. Vsi so bili navdušeni lepote kraja, malomanj pač vsled pogosto prenapetih cen bodisi po gostilnah in hotelih, bodisi na raznih drugih krajih in prilikah. Seveda moramo izrečno povdarjati, da se tudi na Bledu lahko dobro in primeroma poceni živi.

g Tudi godba nas je zapustila. Sicer je kmetje in delavci nismo utegnili ob delavnih poslušati, pa smo jo slišali dvakrat v cerkvi, to je na cesarjev rojstni dan, ki je bil letos v nedeljo in pa na obletnico posvečevanja naše nove župne cerkve. Kar zelo nam je bilo to všeč; to človeka vsaj malo gane in spravi kvišku, to se vsaj pozna, da je slovesen dan, kadar jo kakih 16 mož z raznimi instrumenti na koro zagode.

g Vrata za stranski tabernakelj je kaj lepo izvršil ljubljanski pasar g. Ivan Kregar. V sredi imajo na vsaki strani po eno podobo (email) in sicer na levi tiča fenis, ki ravno leti iz ognjene grmade s slovanskim napisom: Zdravilo nesmrtnosti, (o njem namreč pripoveduje pravljica, da si vsakih sto let enkrat znosi grmado in ko jo ogenj zažge, tudi sam gre na grmado in se sežge, toda iz ognja izleti nov in pomlajen); na desni strani: kelih na vinski trti, iz njega pa rastejo lilije; spodaj je napis: Vino, ki iz njega klijejo device. Oba napisa se našata na presv. Rešnje Telo, ki se shranjuje v tabernaklju. Prvi nas opominja, da bomo tudi mi vstali premlajeni, prenovljeni, nesmrtni, kakor fenis, ako si v tabernaklju poiščemo zdravlila, drugi pa navdušuje vse, zlasti še dekleta, (ki imajo pred tem oltarjem odločen prostor), naj se pogostokrat napijejo tega Vina, da si ohranijo beli, deviški cvet, lilijo. G. Kregarja kakor g. Vurnika prav toplo priporočamo.

g Tam pod gradom bi bilo pa že prav, če bi zdravniški odbor oziroma županstvo prepo vedalo, da ne bi smeli voziti tisti pošastni vozovi brez konj (avtomobili), ali pa naj bi vsaj samo zelo počasi smeli voziti. Tako ti pa včasih pridrvi izza ovinka kakor peklensček, in srečnega se šteje, če se mu o pravem času umakneš! Nekateri se kakor nalašč na najbolj nevarnih krajih in ovinkih drve semtertje, tako da se res utegne pripetiti kaka nesreča. Nekatera gospoda se pritožuje čez zvonjenje, češ, da jih zvonjenje vse prestraši in napravi nervozne: če ne prestraši en tak voz stokrat bolj človeka in ga dela nervoznega?!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Sostrega. V nedeljo, dne 1. t. m. se je poslovil od nas priljubljeni gospod kaplan Andrej Magajna, katerega mi Sosterčani ne bomo kmalu pozabili vsled njegovega vestnega in modrega delovanja. Vsi bomo pogrešali nepozabnega gospoda, stari in mladi, bodisi v cerkvi kot gorečega propovednika, kakor v šoli kot zelo priljubljenega učitelja.

g Iz Šmarce. Pri občnem zboru mlekarske zadruge v Šmarci, dne 15. t. m., je predaval mlekarski nadzornik gospod Jakob Legvart. Iz globokega znanja in raznih izkušenj je gospod govornik v 1¹/urnem govoru jako veliko stvarnega in potrebnega nasvetoval obilnim poslušalcem, ki so se jako navdušili za izboljšanje svojih kmetij. Vsi pa želijo, da bi bilo še kaj takih govorov, kar je gosp. govornik tudi obljubil.

g Iz Blagovice. Dne 15. septembra so nam blagoslovili č. g. dekan moravski pokopališče, ki smo ga nekoliko razširili. Pokopališče obdaja zdaj krasna železna ograja, za katero so si prizadejali g. župnik in župan. In v cerkvi so si preteklo leto omislili dva svečnika pred velikim oltarjem in krasno svetilko za večno luč. Čast gospodu župniku, ki tako skrbi za lepoto hiše božje!

g Iz Rateč. Vse Rateče so bile v mlajih in lep je bil sprejem našega presvetlega kneza in škofa. Na kolodvoru jih je čakalo občinstvo. Župan g. Jalen jih je lepo nagovoril, ravnato tudi načelnik požarne brambе. — Pred cerkvijo so jih sprejeli veteranci in šolska mladina. Učenec I. razreda, Rozman, je presvetlega ljubko nagovoril. Presvetli so v ponedeljek petdesetim otrokom podelili zakrament svete birme. V spomin nam bodo ostale njih lepe božje besede na prižnici.

g Zgubil se je France Molj iz Trboj. K zadnjim vjam na Koroškem je vozil vojaško prtljago, a se do danes še ni vrnil. Nemara je fant storil nesrečno smrt. Bil je edini sin matere, ki je vdova, in posestnik lepe velike kmetije. Kaj mu pomaga, ker je bil suženj kralja alkohola!

g Železniki. Otvoritev c. kr. čipkarske šole. Odkar je prenehala pri nas železarska obrt, je večina tržanov zgubila stalni zaslužek. Mnogo družin je moralo zapustiti ljubljeno rojstni kraj in iti v svet iskat dela. Prebivalstvo se je za polovico skrčilo, ker ga ni bilo, ki bi mu hotel pomagati bivanje na domači grudi. Že smo mislili, da se Železniki nikdar več ne zbude iz neznošnega mrtvila; zato smo s tem večjim veseljem sprejeli vest o ustanovitvi c. kr. čipkarske šole, ki se je 16. t. m. otvorila v prostorni dvorani bivšega konsuma. Za blagor tržanov vneti župan gospod M. Klopčič, z večino odbora zvest prištaš S. L. S., je prepotrebno stvar zelo pospešil. Glavna zasluga gre pa velesp. g. ravnatelju Vogelniku, ki je poleg drugih javnih zastopnikov tudi prisostvoval otvoritvi šole. Po sveti maši, ki jo je daroval domači g. župnik, otvori gospod župan že davno zaželeno čipkarsko šolo; zahvaljuje se pred vsem velesp. g. ravnatelju Vogelniku za posredovanje pri visokem miministrstvu ter se spominja presvetlega cesarja, ki v očetovski ljubezni skrbi za vse svoje narode. Gospod ravnatelj v lepem govoru pojasni velik pomen čipkarske šole, ki je ustanovljena za vso selško dolino, v prvi vrsti seveda za Železnike. Učenke bodo trojne vrste: izredne, to so že ljudske šolarice, redne, ki bodo leto dni vsak dan pohajale šolo, in hospitantinke, ki bodo prišle le izpopolnit svoje znanje. Vsem pa bo šola preskrbela naročila in prodajo čipk. Ministrstvo je z velikimi stroški ustanovilo to šolo, poslalo izvežbano učiteljico g. Rome, vse edino ljudstvu v korist. Čipkarice naj se skažejo hvaležne s tem, da delo lepo izvršujejo, da izpolnjujejo božje in človeške postavbe ter tako skrbе za dobro ime šole. Slednjič pozivlja narvoče, da trikrat zakličejo »Slava!« cesarju. Velespoštovani gosp. državni poslanec Demšar, ki je počastil otvoritev šole, omenja pomisleke, ki jih imajo okoličani do te šole; izginili bodo ti pomisleki, če bo šola dobra. Ne smemo pozabiti besed nepozabnega škofa Slomška: Dobra šola je dobra vzgojilnica, prava sreča za kraj; če je pa šola slaba, je boljše, da je ni. Domači gospod kaplan opozarja čipkarice na trije: da spoštujejo in ljubijo g. učiteljico kot svojo dobrotnico, da z vzglednim življenjem delajo šoli čast in da se vadijo v varčevanju; zato se ustanovi čebečelica. Lepo se zahvali županova hči velespoštovanemu gospodu ravnatelju v imenu vseh čipkaric za njegov trud in zagotavlja ga vedne hvaležnosti vseh. H koncu zapoje čipka-

rice cesarsko pesem. Koj za tem se je pričelo vpisovanje. Vpisalo se jih je 126. Bog daj blagoslova poštenemu rokodelstvu, trgu pa veselo razcvitanje.

Kmečka zveza za ljubljansko okolico je priredila pretečeno nedeljo dobro obiskan shod na Dobrovi, kateremu je predsedoval vrli nadučitelj Rant. Poročal je na shodu stolni vikar gospod dr. Evgen Lampe. Zborovalci so sklenili zahtevati za krščanske otroke krščanske učitelje in ne takih, ki se ogrevajo za svobodno šolo in pozdravljajo framasonski shod v Pragi.

Dolenjske novice.

Iz Mirne in okolice.

d Lep pogreb je oskrbelo železniško gradbeno vodstvo dne 14. t. m. na Mirni pri gradnji nove železnice Trebnje. St. Janž ponesrečenemu delavcu Antonu Bouhan, po domače Strnadu iz Otrožnika, župnije Mokronog. Udeležil se je pogreba gradbeni vodja g. Uršič, inženirji in polirji ter veliko delavcev, ki so položili na grob umrlemu tovarišu več vencev. Vodil je pogreb v spremstvu g. Neubauerja mirnski gospod župnik, ki je v resnem, v srce segajočem govoru ob jami opominjal delavce, naj delajo ne le za telo, ampak tudi za dušo po znanem reku: »Delaj, kakor bi večno živel, moli, kakor bi danes umrl.« V marsikaterem očesu je ob tej žalostni priliki zaigrala solza kot nema priča notranjega ganjenja. Vse pogrebne stroške, kolikor jih ne bo pokrila bolniška blagajna, je prevzelo gradbeno vodstvo, za kar se istemu izreče tu javna zahvala v imenu ubogega delavca.

d Nesreča. Dne 18. t. m. je zopet ponesrečil na Gomili pri delu nove železnice Trebnje-Krmel (St. Janž) šestnajstletni Jožef Kolenc, po domače Blačov iz Gorenje vasi pri Mirni. Vsula se je naj debela plast zemlje in ruše, vrgla ga na začasni tir s tako močjo, da mu je zlomilo obe roki, desno v lakti, levo pa v rami. Malo je upanja, da ozdravi.

d Slaba cesta. Vsled mnoge vožnje za novo železnico je cesta od Trebnjega do Sv. Trojice tako izvožena, da štrle na mnogih krajih krajih kot glava debeli kamni iz tal. Ako se pelješ v diru po tej cesti, prerahljajo se ti kosti, da se bojiš, morda si jih najmanj polovico izgubil po poti, ako pa pelješ s težkim vozom, zdi se ti, da pelješ s Trsata doli po stopnicah. Res, močan voz mora biti, ako hočeš voziti po tej, ne več cesti, ampak grapi. Kaj pa častni odbor k temu pravi? Ali ne bi bilo umestno, da železniško podjetje vsled večje porabe tudi ohrani cesto v dobrem stanju? Kdo naj za to skrbi?

d Nova šola na Mirni se je blagoslovila na tistem v ponedeljek, 16. t. m., ko je bila šolska maša za pričetek šolskega leta. Krajni šolski svet je pametno ukrenil, ko je opustil slovesno blagoslovljenje in s tem nerazdružno zvezano drago pojedino. S tem si je prihranil nekaj kronic, ki bodo prav prišle za poplačilo dolga pri novi šoli.

d Nova trirazredna šola na Mirni bo stala okroglo 32 tisoč kron. Delali so pri tej stavbi: g. Valentin Forgariini, zidarski mojster iz Krškega, Anton Pižmoht, tesarski mojster iz St. Ruperta, Koračin, kleparski mojster, Umberger, mizarski mojster, in Kunstek, ključavničarski mojster, vsi iz Mokronoga. Streha je krita z eternitom. Vsa stavba je dobro izvršena in prostori namenu primerno razdeljeni. Da bi pač nova šola z dobro, krščansko

vzgojo otrok povrnila njihovim starišem velike stroške zidanja, Staro šolo bo baje občina prodala na dražbi.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Dobrepolj. Umrla sta pretečeni teden dva premožna posestnika naše fare. V Bruharji vasi je umrl Anton Babič, ki se je na sv. Višarjah prehladil, na Cesti pa Anton Miklič, oče tistega nesrečnega sina-duhovnika, ki so ga na Štajerskem fantje pred par leti ubili. Bila sta oba ugledna, krščanska moža, naj v miru počivata!

d Iz Loškega potoka se nam piše: Dobili smo novega gospoda kaplana K. Škulja. Takoj s prvim nastopom pridobil si je gospod srca vseh. Zelo želimo izobraževalnega društva in upamo, da se nam s prihodom novega gospoda ta želja izpolni.

d V Želimlju je priredilo društvo »Luč« zabaven družinski večer. Krasen Perčičev kozolec je bil izpremenjen v lepo dvorano. Vse brane so bile zaslonjene z lepimi deskami; v ozadju je bil prostoren oder, okrašen s cvetjem in zelenjem. Zato gre javna hvala posestniku Perčiču, ki je dovolil ta pripraven prostor in se še sam žrtvoval mnogo, da so mogli društveniki prirediti dvorano. Burka »Kralj Herod« je povzročila mnogo smeha. Prvič so nastopili na odru društveniki, in priznati se jim mora, da so svoje vloge častno rešili. Najboljše so igrali fantje Glinšek, Finžgar in J. Hirek, ki so imeli glavne vloge. Nato se je razvila jako vesela prosta zabava, da je bilo resnično vse občinstvo, kakor ena — družina. Povdarjamo, da se ni točila ob veselici pijača. Naj bi se to poskušalo vsesplošno uvesti, da se s tem dokaže ljudstvu, kako je možna zabava in poduk brez — alkohola.

d Iz Smarjete. Naše izobraževalno društvo se vedno živahno giblje in napreduje. Vedno skrbi za predavanja in pouk; žalibog da so nekateri za udeležbo tako mrzli. Tudi na veselice in kratak čas ne pozabimo. Dne 28. aprila smo bili fante priredili prvo veselico in predstavo »Krcmar pri zvitem rogu« in »Kmet in fotograf« v splošno zadovoljnost in smehu je bilo čez mero. Na splošno željo občinstva smo bili predstavo ponovili 20. maja. Dne 30. junija so pa bile priredile naša vrla dekleta iz Marijine družbe prelepo, ganljivo predstavo »Sv. Cita«; dve sta deklamirali »Samostansko lilijo«. Vse so rešile svoje vloge jako dobro. Bili smo večkrat do solz ginjani; vsak je rekel, da je bilo lepo. Da bi le kmalu dekleta še kaj nastopile! Mi fantje vsaj imamo veselje in bomo 29. septembra zopet napravili veselo, kratkočasno popoldne. Ob 3. uri bomo namreč priredili šaloigro »Čevljar« in pelo se bo. Kogar veseli pošteno veselje in poštena zabava, kdor se hoče pošteno nasmejati, naj nas pride pogledat, predno gremo v vojaško suknjo. Ne samo iz domače, ampak tudi iz sosednjih far se vabite, da se udeležite te veselice. Nihče se ne bo kesal, kdor se požuri!

d Iz Ribnice se je poslovil dne 12. t. m. kaplan gospod Skubic. Deloval je tu vsestransko neumorno cela štiri leta, zlasti za duševno izobrazbo in gmotni prospek svojih udanih faranov. Vzorno je vodil hranilnico in posojilnico, vdihnil je oživljajočega duha izobraževalnemu društvu, skrbel je z vneto požrtvovalnostjo za procvit Marijine dekliske družbe ter se trudil za vzgojo nežne mladine. Bog mu povrni trud stokrat in tisočkrat!

d Naša politika. Od tedaj, ko je šel naš sicer zelo priljubljeni zdravnik dr. Schifferer med »mlade« politike, je v našem kraju precej življenja. Vsled te nesrečne politike je bila nastala cela afera med »mladim dr. Schiffererjem in »starimi« študenti Tasiani. Le previdnost dr. Schiffererjeva, ki je svoj nastop v go-

stilni moral »drage volje« obžalovati, ga je rešila velike nevarnosti, da se mu ni bilo treba boriti za »načela z bridko sabljico v roki. Komaj je bila ta stvar v kraju, je imela »mlada« stranka političen shod v Sodražici in potem je pa imela Ribnica »vesel dogodek«. Iz Italije je prišlo v Ribnico vagon pravih živih oslov, da so mogli po sokolski slavnosti nekateri »mladi« in »stari« liberalci v lepi slogi napraviti oslovsko kavalkado do Prigorice k Nacetu. Vedno dovolj zanimivosti torej, a predzadnje nedeljo smo imeli v Loškem potoku shod »Slovenske gospodarske stranke«, kakor se imenuje sedaj liberalci v našem okraju. Liberalne krempeličke lepo stiskajo, da se ne izdajo pred časom, zabavljajo liberalcem in Slovenski ljudski Stranki, iz ust jim teče med, vse ljudske potrebe poznajo, nihče drug ne zna ničesar, nihče drug nima srca za narod, kakor razni Lavrenčiči, dr. Ravnihar in Rus. Oh, koliko rodoljubja in domoljubja tiči v teh plemenitih možeh, a ti hudobni ljudje, ki jih poznajo, se jim posmehujejo in se ne udeležujejo njihovih shodov. To politično druščino, ki v zadnjem času strši po našem okraju, je prav izvrstno fotografiral naš državni poslanec gospod Jaklič na shodu na Gori tako-le:

Naš deželni zbor bo najbrž v kratkem času razpuščen in bomo imeli nove volitve. To kaže tudi to, ker lezejo različni liberalci na dan in se ponujajo na vse pretege volivcem. V našem okraju so si nadeli vabljivo ime »Slovenska gospodarska stranka«. Če si pa od bližje ogledamo to pisano družbo slovenskih gospodarjev, spoznamo v njih same liberalne znanee in prejšnjih volivnih bojev. Stranko so ustanovili nedeljski lovci, ki so prihajali v naš kraj na srne in zajce, sami liberalni nezadovoljneži, mandatov željni ljudje, katerih liberalna stranka, ki ima vsak dan manj pristašev in manj mandatov na razpolaganje, zadovoljiti ne more, pa bi veseli na stroške naše stranke splezali na vrh. Ti ljudje prirejajo shode, tako v Ribnici in Sodražici, in na teh shodih silno lepo, sladko in »gospodarsko govore. Pa nam morajo ti gospodje, ki javno nastopajo, tudi dovoliti, da si jih javno ogledamo ter jih pokažemo take, kakoršni so. Na shode prihaja nek mlad advokat iz Ljubljane, po imenu Ravnihar. Možno očitno nima v svoji pisarni več opravil s kmeti, pa bi rad obrnil pozornost na svojo pisarno. Bog mu dai srečo! Ta mož razmotriva na shodih veliko politiko. To je pa tisti mož, ki je bil precej časa odbornik liberalne stranke, ki je sestavil program liberalne narodno-napredne stranke, zlasti kar se tiče protiverskih točk. To mu je očital »Slovenski Narod«, ki vendar pozna svoje ljudi. Med »mlade« je bil tudi zelo prileten mož, ribniški zdravnik dr. Schifferer, prav nedolžen politik. Res je, da on ni sestavil programa narodno-napredne stranke, kakor najbrž tudi programa S. L. S., ni on sestavil. Čudim se, da je šel na lin »mladim«. Od tedaj, ko je »Slovenski Narod« napadel njegovega bata duhovnika, zabavlja čez »Slovenski Narod«, ker dr. Schifferer na svoje sorodstvo zelo drži. Liberalci ga imajo kljub temu za svojega. Jeseni so ga volili v odbor narodno-napredne stranke, on trdi, da ni pri stranki, a vendar nima poguma, da bi dal oficijelno izjavo v liberalne ali pa naše liste. Torej nam ne more zameriti, če ga postavimo še mi tja, kamor so ga dali ali se je sam postavil. Tudi gospod Rus iz Loškega potoka mi mora oprostiti, ker mu očitam, da je liberalec. Mogoče je, da ni več rad. A res je, da se je pri vsakih volitvah pehal za liberalce. On je bil večleten odbornik in zaupnik liberalne stranke. Na Tavčerjevem shodu v Ribnici je čutil potrebo sramotiti slovensko duhovščino. Možno je povsod tam, kjer je kaj liberalnega. »Mladi« liberalci uganjajo z Drago in Travo velikan-

sko komedijo. Kdo pa je kriv teh res žalostnih razmer? Liberalci Turk je dolgo vrsto let županoval v Dragi. In v Drago in Travo pošiljata nemške učitelje okrajni in deželni šolski svet, koder imajo liberalci odločno večino. Je žalostno sicer, a resnično je! In liberalci našega okraja, ti patentovani narodnjaki, in rodoljubi, ali niso pri volitvah tudi uživali podpore od Nemcev? Niso šli Nemci vselej kot en mož za liberalne kandidate? Tako računajo mladi tudi sedaj. Samo s podporo Nemcev si upajo spraviti Rusa v deželni zbor. Da je hinavščina še večja, so se v Sodražici »mladi« izpodtikali tudi nad »surovostjo nasprotnikov«. Gospod Lavrenčič se je zgražal, da so zoper »domačina Drobniča naperili cele litanije neslanih napadov«. Ne vem sicer, kakšne so bile te litanije, toda ogrevanje Lavrenčičevo za Drobniča je sama gola hinavščina. Vsa Sodražica ve, kakšno je bilo razmerje med Drobničevom in Lavrenčičevo hišo, vedo pa tudi, da pri zadnjih volitvah g. Lavrenčič Drobniča niti volit ni šel. Gotovo se mu gospod Drobnič hvaležno zahvaljuje, da ga veliki njegov prijatelj Lavrenčič na shodih ščiti. Ves nastop »mladih« in tista »gospodarska politika« je komedija.

Ta slika je gotovo prava in resnična, ker je »Nova doba« silno huda na gospoda Jakliča, ker jih je tako zadel. Pa kaj hočemo! Tudi dekse se jezi na fotografa, ko zagleda na novi fotografiji pege svojega obraza.

Notranjske novice.

Ildrijske novice.

»Julčeva globoka učenost Za Jožefa Gnezda, ki je utonil v Idriji, zahteva idrijsko županstvo 16 K 80 h, ker so ga izvlekli iz vode. Če bi Julče res poznal kaj zakone, bi bil iskalec svetoval, naj se obrnejo na deželno vladu, da dobe nagrado za pogumno delovanje. Ker pa Julče tega ne ve, se je pa izplačal omenjeni denar, češ, ga bodo že Vojskarji povrnili. Utopljenec je pa meseca aprila izvlekel iz vode Nagode pristojno v Idrijo, pa mu idrijsko županstvo ni dalo nikakega plačila za to.

»Vsevedež Kristan, Utopljenca Gnezda so izvlekli iz vode menda sami mokači in tudi Kristan ni vedel, da daje deželna vlada nagrade za pogumno delovanje. Če pa ni bilo nobene pogumnosti, je pa tisto delo pri iskanju veliko preveč plačano, še bolj kakor »miserere« pri največjih idrijskih pogrebih. Pa kaj hočemo! Kristan je bahač, hoče vse vedeti, naredi pa vse kakor njemu bolj prija.

»Kristanove fraze. Kristan ne more prav nobene reči dokazati. Če ga primeš, zavpil bo de lažnjivec, a dokazati si ne upa, če ga potiplje časopisje, zopet vpije laž je, laž je, a dokazati si ne upa prav ničesar. V »Napreju« tudi vpije le laž o različnih resničnih poročilih o shodu svobodomisleccev v Pragi. Resnično pa je, da v celem »Napreju« ni Kristan nobene druge resnice zapisal, kakor ona, da se mu prav dobro godi. Zares idrijski mokači so prav pridne čebelice, ki z vso marljivostjo prinašajo v panj, da se trota najboljši godi.

»Cesta Idrija-Vojsko. Po tej cesti se vozijo zelo obloženi vozovi. Les je docela skoro eraričen, pokupi ga ali Janez Gruden ali Hmeljak ali pa rudniški erar. Po tej cesti se pripelje za Vojskarje le malo prav lahkih voz. Zakaj župan Magajnar, ki se hvali, da mora skrbeti za občino, ne prime omenjenih faktorjev, da bi prispevali za cesto. Za golo vojskarsko vožnjo pride vojskarski občini ven-

dar preveč ceste od cerkve in skoro do Nikovca v popraviljanje in v vzdrževanje.

»Vsa znanost in raziskavanja učenjakov so prazna. Koliko se trudijo učenjaki, da izvedo vzrok potresa ali kaki drugi prirodni sili in še ne zvedo pravega. Tinče v Idriji je pa takoj pogruntal, zakaj je tresčilo v cerkev na sv. Višarjih. Gostinčar in nekaj farjev je bilo gori, zato je moral tresčiti. Tinčtov učenec, neki kovač, je tudi pogruntal, zakaj so gosenice pojedle zelje nekemu kmetu. Gostinčar je šel mimo na shod v Sanomlje in gosence so morale poškodovati zelje. Najbrže je tudi Gostinčar, katerikrat šel mimo Kramarjevega hleva, da je zgorel. Kadar bode kedo v zadregi zaradi pojava kake prirodne sile, naj se obrne na Tinčeta in njegove učence in zvedel bo za pravi vzrok.

»Srečne žiri osrečene. Pravnik Janez Kavčič iz Prage bode pomiril vse razburjene duhove po žirovski občini. Veliko je bilo tu preprirov zaradi nove cerkve — mož pa je prišel in povedal, da ni treba zidati cerkve, marveč mogočne sokolske domove. Tudi iz drugih nesreč bode spravil ta svobodomislec vse Žirovce s svojo svobodomiselnostjo.

»Mokraška olikanost. Duhovnik gre mimo mokača in mokač ga pozdravi: »Ali si še živ hudič, ali te še ni zlodej vzel.« Pustimo jim tudi to veselje.

»Nepristranost na mestni realki. Dijak je menda prišel in bi bil rad dobil brezplačno knjige, a rekel mu je mokaško nadahneni profesor, da si knjige lahko kupi, ker ima brata semenišnika. Živelo bratstvo v prihodnji mokaški državi!

»50-letnico rojstva je obhajal dne 19. septembra veleč. g. dekan idrijski Miha Arko. Sam je hotel ta dan kar prezreti, toda številna društva, ki jim je načelnik ali ud, so mu prišla častit k Abrahamovim letom. Pevski zbor mu je pa prejšnji večer napravil podoknico. Gospod dekan je radi svoje dobrosrčnosti in skrajne prijenljivosti povsod priljubljen. Dal bi za Idrije vse. Ko je pred leti prišla od nekoč deputacija s prošnjo, naj kompetira za boljše dotirano službo, je to ponudbo brez premisleka odklonil. Idriji želimo, naj bo še dolgo časa naš voditelj.

»Poduk na naših šolah se je pričel. Na realko je prišlo mnogo dijakov iz raznih krajev, tako da je na zavodu letos krog 260 učenec. Realca je postala zdaj popolna srednja šola, ker ima vseh sedem razredov. — Na rudniško ljudsko šol je vpisanih 489 dečkov in 579 deklic. Četrta dekliški razred se je razdelil na dve skupini, samo ene učne moči še manjka.

Iz raznih krajev Notranjske.

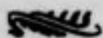
»Iz Slapa. Dne 31. p. m. je umrl Valentin Furlan v 83. letu svoje starosti, kateri je bil v vojski leta 1848 na Laškem pod slavnim vojskovodjem Radeckim. Pokojni Valentin si je štel vedno v veliko čast, da je služil pod tem slavnim junakom. Bil je značajan mož in se je kljub svoji visoki starosti udeležil državnozbornih volitev ter oddal svoj glas našemu kandidatu, N. v m. p.!

»Iz Trnja. Dne 14. septembra umrl je Anton Sabec, bivši cestar v Trnju. Bil je vester mož, star 82 let, odlikovan s srebrnim križcem. Bil je mož trdnega krščanskega prepričanja; kadar mu je kdo poslal kakšen brezverski list, ga je ukazal takoj vreči na ogenj. Ko ni mogel več hoditi v cerkev, je doma sv. mašo prebiral. Svetila mu večna luč! — Dne 15. sept. je trnski g. kurat blagoslovil novi kamniti tabrnakelj. Izdelan je, kakor cerkev, v romanskem slogu, od g. Vurnika, podobarja v Radovljici. Delo je krasno izvršeno. Popoldne je isti gospod kurat blagoslovil na novo urejeno razširjeno in popravljeno pokopališče z dovoljenjem Prezvizišnega. Za novi oltar

je nabral v Ameriki domačin Luka KPrivec 70 K. Anton Smerdel pa je poslal 10 K. Alojzij Lenarčič 5 K, Blaž Česnik 5 K. Bog jim povrni in nam novih dobrotnikov nakloni! — V Trnje je imenovana, dokler ne pride g. nadučitelj, za začasno učiteljico izprašana kandidatinja Roza Svetlič. — Letina obeta letos pri nas biti precej dobra. Razun sena, boljša kot lani. Vreme imamo sedaj ugodno.

n Blagoslov kapelice. Dne 29. septembra bo blagoslovljena kapelica presv. Jezusovega Srca v Lozah pri Planini. Pri tej priliki se želi, da se ljudstvo iz bližine udeleži v obilnem številu te slovesnosti in tudi kaj daruje v cerkvene namene. Kapeica se je sezidala z veliko pozhrtvovalnostjo. Želi se obenem, da se tudi v bodočnosti ne pozabi kaj darovati za kapelico. Dal Bog, da bi tudi v verskem oziru nova kapelica blagodejno vplivala na ljudstvo v njeni bližini.

n Iz Horjulja. V nedeljo, dne 15. t. m. smo imeli tukaj krasno veselico. Naše kat. slov. izobraževalno društvo je namreč ponovilo petdejanko »Mlini pod zemljo«. Zbralo se je v društveni dvorani mnogo občinstva, ki so z vidnim zanimanjem sledili posameznim prizorom igre. Tamburaški zbor nam je pokazal svojo dovršeno izurjenost, pevci in pevke so nas očarali s krepko pesmijo, in igralci so bili predmet našega občudovanja. Igra »Mlini pod zemljo« je po vsebini jako zanimiva, a težko razumljiva, če gledalec ne pozna rimskih časov. Da bi le imeli gostje več vžitka od igre, zato je gospod župnik Josip Pristov pred igro s kratkim nagovorom razložil dobo mučenja in preganjanja kristjanov, ob katere koncu se je zgodovinsko vršila igra. Zdelo se ti je, če si gledal igralce, da imaš pred seboj v resnici rimske sužnike in njihove paznike. Senator Proh in njegov sin Cecilij predstavljata pravo ljubezen, ki veže vernega in dobrega očeta z vernim in poštenim sinom. Pri igri je sodeloval član katoliškega akademičnega društva, gospod iurist Logar, v vlogi vojaškega tribuna Valenta, kojo vlogo je prav povoljno igral. Igra je jako dobro predstavljena v slovenščino, in to se je videlo tudi igralcem, katerim se ni nikjer opletal jezik. — Po igri je domači gospod kaplan Rodič vse igralce fotografiral na prostem. Nato pa se je razvila v prostorih Matije Vrhovca prosta zabava. Pod vlado »zelenega carja« iurista Logarja smo se prav izborno počutili. Počastili so nas z obiskom bratje iz Rovt. Prihiti so namreč k nam pevci pevskega društva »Planinski glas« s svojim predsednikom. Pri prosti zabavi so se vrstili podučni in resni govori z zaključnimi »klobasami« našega »ministerklobasarja«. Kantušminister je skrbel za okusno petje tako, da smo bili vsi z njim prav zadovoljni. Jedro veselice je bilo: Naša mladina se ljubi bratovsko in to bratstvo družijo njihova krepka organizacija. Želimo si še mnogo takih večerov, kot smo ga imeli zadnjo nedeljo. Hvala vsem skupaj za zabavo, posebno pa igralcem, ki so vsi tako mojstrsko izvedli svoje naloge.

Primorske novice.

V Ricmanjih pri Trstu so otvorili pretečeno nedeljo »Narodni dom«. To priliko je porabil državni poslanec istrski Mandič za govor o državnozborskem delovanju. Povedal ni nič novega. Premleval je stare fraze, katere smo že večkrat čuli. Po shodu je napadla tržaška družal, ki je menda prišla z Mandičem, poročevalca »Slovenca« g. Terseglava, njegovega očeta in še dve dami, ki sta bili v njuni družbi. Malo je manjkalo, da ni divja

tolpa pobila g. Terseglava, ki ni ničesar drugega zakrivil, nego da je pisal Mandičev govor za »Slovenca«. Kakih 40 korakov proč je bil Mandič, a ni prišel mirit svojih poslušalcev, ki so bili dogovorjeni za napad. Pomilujemo gospoda poslance, da ga spremljajo na shode ljudje, pred katerimi pošten človek ni varen življenja. Kaj bodo pač porekli krščanski istrski volivci o takem poslancu, ki je poleg tega še katoliški duhovnik in pusti, da pobijejo s koli in kamenjem poročevalca prvega katoliškega časopisja!!

Tržaški socialni demokratje so imeli pred tednom shod zoper podraženje kruha. Po shodu pa so jo vdrli po mestu in razbijali, kar jim je prišlo pod roke. Samo v neki kavarni so napravili škode nad 2000 kron. V slovenskem »Narodnem Domu« so pobili več šip. Z revolverji so prepodili Slovenci rdečo bando, da ni pobijala dalje. Policija ni storila svoje dolžnosti, ker ni prepodila socialistične tolpe. Zato je bil sprejet v tržaškem občinskem svetu dne 18. t. m. soglasno tudi z glasovi slovenske manjšine protest proti obnašanju policije nasproti socialnodemokratski manifestaciji »za kruh in delo«. Namestništveni svetnik Lasciac je, večkrat od galerije prekinjen, branil policijo, češ, da se je ta zanesla na zatiranje socialnodemokratskega državnozborskega poslanca Oliva, da bo on skrbel za red. (Oliva je pred demonstracijo naravnost hujškal k izgredu.) Lasciacu je odgovarjal Venezian, nakar se je protest soglasno sprejel. Nato se sprejme predlog delegacije, da naj mestni svet prevzame proizvajanje kruha v lastno režijo po nizki ceni.

Mali spopad v Trstu. »Piccolo« poroča, da se je 16. t. m. ponoči pred kavarno »Balkan« spopadlo nekaj socialnih demokratov in Slovencev. Prišlo le nato 40 policajev, ki so razgnali nasprotnike in dva zaprli.

Tržaški svedrovc. 16. t. m. ponoči so tržaški svedrovci vlomili v blagajno železnarske tvrdke Cramer & Schwarz v ulici Carducci, kjer so našli samo 68 K. V isti noči se vdrl v stanovanje nekega Kneza v ulici S. Eufemia 2 ter tam pokradl za 387 kron dragocenosti.

Nečloveški jetnišničarski paznik. V soboto 14. t. m. dopoldne je bil izpuščen iz jetnišnice v Gradiški 41-letni zidar Franc Blaznik iz ljubljanske okolice, potem, ko je dostal petletno ječo. Pri odpustu se mu je izročila svota 60 kron, katero si je zaslužil v zaporu. Ker je imel oditi z vlakom šele popoldne, podal se je v krčmo pri mostu in si je po toliko letih privoščil dobrega vina in jedila. Nakupil je tudi tobaka in svačlic, napravil iz tega zavoj in ga pri mostu vrgel čez zid v jetnišnico svojim bivšim drugom. To je pa videl neki jetniški paznik, kateri ga je že več časa opazoval. Ko je Blaznik to opazil, podal se je v tek po mostu, ki veže Gradiško z Zdravščino, paznik pa za njim. Namesto pa, da bi bil konec mosta zavil na levo proti postaji v Zdravščini, je letel desno po cesti proti Zagraju, kjer je zadel ob kamen in padel. Paznik ga je dotekel in hotel, naj se z njim vrne v zapor. Blaznik se mu je pa ustavljal, rekši, da v zaporu nima nič več opraviti, ker je dostal svojo kazen. Paznik je potegnil sabljo ter ga vsekal z vso močjo po desnem kolenu, da mu ga je skoro odbil. Po cesti je prišel voz, na tega je položil paznik nezavednega in silno krvavečega Blaznika ter ga odpeljal v jetnišnico. Poklicani zdravnik dr. Monti ga je za silo obvezal in dal prepeljati v goriško bolnišnico usmiljenih bratov. Ako ranjenec tudi ostane pri življenju, je desna noga izgubljena. Brezsrčnega paznika so zaprli in stavili v preiskavo.

Sto delavcev so zopet odpustili iz Lloydovega arzenala v Trstu. Ta neprestana odslovljenja so tudi vzrok, da delavci zadnjo

nedeljo niso hoteli delati in tako onemogočili, da se ni mogla izpustiti v morje nova ladja »Palacky«. Zanimivo je, da se je socialnodemokratsko vodstvo v Trstu trudilo, da bi se dosegel kompromis — tržaško socialnodemokratsko vodstvo je namreč od vlade zato bilo »naprošeno« — toda izkazalo se je, da nima na organizirano delavstvo več takega vpliva, kot nekdaj. Socialno-demokratski »Beschwichtigungshofratje« niso nič dosegli.

Iz Trsta. Pri Sv. Ivanu je umrl preč. g. Josip Accurti v visoki starosti 83 let. Pokojnik je bil rojen l. 1824 v Senju na Hrvaškem, v mašnika posvečen l. 1851. Poučeval je več let na državni gimnaziji in akademiji v Trstu. Bil je glasovit prirodoslovec. Naj v miru počiva! — »Živio Brezje!« tako je kričalo nekoliko brezverskih liberalcev na slavnosti na Proseku. Kaj so hoteli s tem izraziti? Norčevali so se iz čudeža, kateri se je pred kratkim dogodil na Brezjah. A v odgovor so dobili: »Vam bodo več pomagale kot Hribar!«

Stajerske novice.

Š »Slovenska kmečka zveza« je napravila samo na nedeljo, 15. t. m., osem dobro obiskanih shodov po deželi. V St. Petru na Medvedovem selu priredi v nedeljo, 29. t. m., shod državni poslanec dr. Korošec.

Š **Iz mariborske okolice.** S 17. septembrom je začel pouk na tukajšnjih ljudskih šolah. Žal, da so te šole, ne samo v mestu, ampak tudi v Studencih, Radvanju, Pobrežju popolnoma nemške. Slovenci nimamo tukaj nobene slovenske ljudske šole. Slovenski otroci, najmanj kakih 500, so primorani obiskovati izključno nemške ljudske šole, kjer se ne uče niti brati niti pisati slovensko. Voditelji slovenski! Ali morete mirno gledati to grozovito pomečevanje naše slovenske dece? Kje ste, da bi preskrbeli tem ubogim žrtvami vsaj elementarni pouk v materinem jeziku!

Š **Solicitor Zock pobegnil v Ameriko.** V Ameriko je pobegnil iz Soštanja bivši solicitor pri notarju Vinko Kolšku Anton Zock. S ponarejenimi podpisi je osleparil razna društva za večje svote.

Š **Volitve v okrajni zastop ptujski** bodo vendar že enkrat, in sicer v kratkem. Imenik volivcev je že sestavljen in traja čas za reklamacije od dne 17. sept. skozi 14 dni. Slovenci bodo zmagali, ako store vsi svojo dolžnost, kakor so to storili zadnjič v radgonskem okraju.

Š **Umrla je v ptujski hiralnici** usmiljenka, sestra Teodora Kozjan, doma iz Metlike. Bila je šele 26 let stara. N. v m. p.!

Š **Samoumor 86 let stare starke.** V Muro v Gradcu je skočila 86 let stara dimnikarjeva vdova Rosa Ōdl in utonila. Vzrok: silna beda na stara leta.

Š **Letošnje ljutomersko vino** bo izborne kakovosti. Tudi po množini bo letina dobra.

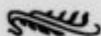
Š **Pri občinskih volitvah v tugu Šmarji pri Jelšah** so bili soglasno izvoljeni kandidatje, ki so bili skupno postavljeni od narodnih strank.

Š **Duhovniške vetsi.** Katehetom v Mariboru je imenovan vikar č. g. Ivan Markošek. — Prestavljeni so sledeči gg.: Janez E. Kociper iz Ljutomera kot vikar v Maribor, Anton Tkavc iz St. Janža na Dr. p. v Ljutomer, Jožef Korošak iz Rajhenburga v Svetinje pri Ormožu, Martin Agrež od Sv. Marka niže Ptuj k Sv. Janžu na Dr. p., Alojz Gričnik iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici k Sv. Marku niže Ptuj, Golob Mihael iz Ljubnega k Sv. Križu pri Ljutomeru in Anton Postružnik, du-

hovnik v začasnem pokoju, na Prihovo. — Na novo so nastavljeni čč. gg. novomašniki: Rajmund Bratanič k Sv. Petru v Gornji Radgoni; Mihael Grošelj v Loko pri Zidanem mostu; Martin Kramberger k Sv. Andražu v Slov. goricah; Janez Schiller na Ljubno; Martin Tomažič v Črešnjevce pri Slov. Bistrici.

Š Umrl je dne 14. septembra v Gradcu čast. gospod Franc Klepač, vpokojeni župnik od Sv. Ožbalta na Hrvaškem, posvečen 20. julija 1883. Služboval je kot kaplan pri Sv. Emlu blizu Smarja, v Št. Ilju v Slov. goricah, v Kozjem, na Bizelskem in kot provizor in župnik v Razborju in Št. Ožbalta ob Dravi, kjer je stopil v pokoj leta 1903. R. I. P.!

Sv. Bolek pri Sred šču. Bralno društvo »Lipa« je žalibog v liberalnih rokah. Vodita ga gg. Slanc in Košar. — Dne 15. m. m. se je tukaj ustretili viničar Puklavac s topičem. Vzrok samoumora je pijančevanje in družinske razmere. Bog mu bodi milostljiv! — Strela je udarila v viničarijo M. Kocjana na Kogu, ki je popolnoma pogorela.

Koroške novice.

k Duhovniške izpremembe. Tajnik Mohorjeve družbe, č. g. Rozman, je prestavljen za provizorja v Črneči pri Sv. Dravogradu. Na njegovo mesto pride msgr. Val. Podgorc, dosednji vikar v Marijanišču. Za prefekta v Marijanišču prideta čč. gg. dr. Fr. Cukala in J. Gussger. Č. g. Fr. Lasser, provizor v Črnečah, pride za kanonika v Gospo Sveto. Č. g. Jakob Rozman, dosedaj prefekt v Marijanišču, je prestavljen za provizorja v Lipo nad Vrbo.

n Velikovec. Veliko Vundrovsko graščino v Zg. Trušnjah je kupil za 260.000 kron veletržev Evgen Tamas, ki ima na Štajerskem in Ogrskem velika posestva. — Hvala Bogu! Manevri so končani in z vojniki vred si je tudi ljudstvo oddahnilo. Precej visoko se sicer plačuje kmetom odškodnina, a škoda na polju je vendar večja, veliko večja, kakor se poravnjuje. — Kjer toče ni bilo, tam letina čudno lepo kaže.

n Dobrosrčni vojvoda. Pri nekem posestniku poleg Trga služi kot hlapec in dekla neka zakonska dvojica iz Ogrske že dva meseca, a nista dobila še nobene plače. Ko je žena čula, da je nadvojvoda Evgen v Trgu, šla je tja, prišla h kuharju in mu tožila svojo revščino. Ko jo je nadvojvoda zapazil, vprašal je, zakaj se joče, in ko je zvedel vzrok, podaril ji je 20 kron; neki drugi prisoten gospod dal ji je tudi 20 kron, in tako se je vsa srečna vrnila zopet domov.

k Poštni vlom v Zgornji Beli pred celovškimi porotniki. Ze enajstkrat predkaznovani mesarski pomočnik Karol Pfingstl je vdrl 30. majnika v urad pošte v Zgornji Beli in je iz blagajne odnesel dve vreči srebrnega denarja, žepe si je pa natlačil z bankovci. Ko je zapustil hišo, ga je srečal poštar, ki ga je pa pustil pri miru, ker mu je Pfingstl rekel, da je obiskal neko dekle. Šele drugo jutro je zasledila tatvino poštarjeva žena. Pfingstlna so prišli. Začetkoma je tajil, a končno se je le udal. Pfingstl je ukradel 7457 kron. 7385 K je dobil poštar nazaj, 72 K je pa Pfingstl že porabil. Na poštarjevi mizi je ležal zavoj vreden 90.000 K, ki ga pa Pfingstl ni vzel seboj, ker ni vedel, koliko da je vreden. Sodišče je prisodilo Pfingstlnu šestletno ječo.

k Na črnih kozah je obolela neka ženska v Kukovem pri Trbižu.

Pisma mladini.

(Piše Janko Podlesnik.)

III.

Tako, prijatelj dragi, glede verskega življenja sva torej edina. Veseli me, da si misliš, kakor praviš v svojem zadnjem pismu, stvari, ki so tudi tebe predvsem zanimale. Že danes Ti povem lahko eno: poznam skoro vse mladeniče naših odsekov in prepričan sem, da se bodo ti mladeniči radevolje ravnali po zadnjih navodilih. In nasprotniki? vprašuješ. No, veš, moj dragi, teh pa nas ne sme biti prav nič strah. Mi smo glede temeljne točke našega dela na jasnem sami s seboj in tako je prav. Vsak trgovec, vsak podjetnik se vpraša, predno se loti kakave večjega dela, ali ima toliko moči, da bo delo premagal in dosegel uspeh. On si napravi inventuro o svojem gospodarstvu, katero razpade v tri dele. Prvič: aktiva (kar ima), drugič: pasiva (kar ima dati), in tretjič: čisto premoženje. Ta inventura je merilo trgovcu in podjetniku za njegovo materialno moč. Prav tako pa si napravi lahko vsak človek tudi o svojih duševnih dobrinah tako inventuro, ki mu jasno odkrije njegov značaj. Na eno stran vse moči, na drugi vse slabosti. Pa je na jasnem s seboj. Naše mladeniške organizacije pa tudi niso nič drugega na zunaj, kot enotni organizmi z lepimi, povzdigujočimi cilji. V teh organizmih so združeni posamezniki z namenom, da slede skupnemu društvenemu cilju. Skupno slediti enemu cilju pa je mogoče samo na skupnih temeljih. Tako vidiš, dragi, se vse stopnjuje v harmonično enoto, posameznik in društvo, eno, mnogo posameznikov in mnogo društev s skupnimi cilji — zopet eno. Pa si napraviva midva tako inventuro duševnemu življenju in duševnemu bogastvu enega izmed naših mladeničev, ki je član tega ali onega telovadnega odseka. To naj bo samo idealna slika.

Neki veliki mislec pravi tako lepo o Mariji, da je bila ona resnična, jasna, čista in velika. Vzemiva tudi midva te štiri točke kot prve v aktivih inventure duševnega življenja naših mladeničev.

Resničen! Vsak trenotek, in sicer na dve strani. Prvič proti sebi. O, prijatelj moj, kako rad je človek lažnik napram samemu sebi, zlasti kadar je treba oglušiti vest, zatreti slabe spomine in premagati slabosti. Kdor pa hoče postati res značaj, temu pa je neobhodno potrebno, da je zlasti glede te lastnosti močan čez vse drugo. Z najbolj ostrimi pogledi je treba pogledati v se, v svojo notranjost in poiskati tamkaj črne pege. Pa ne samo poiskati, temveč tudi preiskati. Potem pa brez izgovorov slabosti trebiti. Če tudi krvavi. Prebiti! Ljudje, ki se niso nikdar učili biti napram samim sebi ostri sodniki, taki ljudje tudi ne morejo biti močni značaji. Najlepša lastnost sodnikova pa je, da je na podlagi resnice pravičen. Spoznavaj samega sebe! Zapišuj si spoznavanje, zapisuj si svoje slabosti, toda bodi pri tem resničen napram sebi samemu.

Drugič bodi resničen napram zunanemu svetu. Naj ne pride skozi tvoja usta laž. Glej z ostrim očesom v svet, toda glej kritično. Spoznavaj na podlagi resnice, sodi na podlagi resnice in videl boš, da je resnica moč, ki bo dvigala Tebe in dvigala oni, ki bodo tesno združeni s Teboj. Zlasti pa med mladeniči v društvu naj bo doma resnica, ker brez te ni mogoča tista prava bratska ljubezen, s katero hočemo trdno okleniti mladino domovine naše. In zaupanje! Najlepše zaupanje mora vladati samo med člani naših mladeniških organizacij. Kakšno pa naj bo zaupanje, ako ne temelji isto na resničnosti? Kako naj zaupam prijatelju, ki ni odkrit napram meni? In tudi v telovadnici naj vlada brezpogojna odkrito-

srčnost. Voditelj naj odkrito pove napake posameznikov ne z namenom iste žaliti, temveč z namenom, da se napake popravijo. V zasebnem življenju pa naj bo tak voditelj prijatelj prijatelju, brat bratu. In versko življenje naših mladeničev? Tudi tukaj resnica predvsem! Odkrito, z jasnimi, ponosnim čelom izpolnovati svoje verske dolžnosti in tudi odkrito, z močjo resnice se boriti proti zasmehovalcem istih. Resnica, odkritosrčnost naj bo v naših mladeniških odsekih pot, po kateri hodijo mladeniči do prvega svojega vzora: postati močni, nevpogljivi značaji.

Kako lepo bo to, prijatelj moj dragi, pogledati te močne naše vrste, stopiti prednje, govoriti z njimi iz srca do srca, kar se more le, ako imaš pred seboj človeka, o katerem veš, da mu je resnica nad vse.

In kmalu naš bo nepričakovano veliko. Zadnjič sem Ti pisal, da Ti bom poročal danes o dveh novih odsekih. Izpolnujem z veseljem obljubo. V Škofji Loki je prvi, v Trbovljah drugi. Obeh smo veseli, o obeh smo prepričani, da bodo močni naši postojanki, v katerih se bo zbirala in navduševala dobra naša mladina. Veš, prijatelj, pa je veselje delati s takimi fanti, kot jih je mnogo samo pri ljubljanskem telovadnem odseku. Toliko navdušenja in požrtvovalnosti ne dobiš zlepa kje drugje. Najlepši večeri so gotovo v telovadnici. Obišči nas. Obiščite nas vsi, ki se zanimate za našo stvar. Prihodnjič že upam, da Ti bom mogel poročati zopet o dveh novih odsekih. Na zdar!

Narodno gospodarstvo

Kako prodajajo v Šardingu čajno maslo?

V zadnjih letih se je pri nas zelo povzdignilo zadružništvo po mlekarinah, ki so zdaj raztresene po celi deželi. Le lansko leto so prejele zadružne mlekarne 12 milijonov litrov mleka od svojih članov. Če računimo, da je vsak liter mleka vreden le 10 vinarjev, so dobili naši poljedelci zanj 1.200.000 kron. Navadno prodajajo mlekarne čajno maslo po K 2-40 do K 2-50. Je to že lepa cena, če pomislimo, da se navadno maslo prodaja še zdaj na kmetih po K 1-50 do K 1-70. Ootovo je tudi, da se doma še polovica komaj dobi od množine masla, katero dosežejo mlekarne s posnemalniki. Naše mlekarne pa še vendar ne dosežejo tistih cen kakor jih ima blago drugih dežel. Mleko ni tega krivo. Nikjer na Avstrijskem nimajo mleka, ki bi imelo toliko toščice v sebi, kakor ravno na Kranjskem. Precej so slabe prodaje krivi razni mlekarji, ki se niso dosti učili ali so pa včasih tudi malo zanikrni pri delu. Še večja napaka pa je, ker ne poznamo kupcev. Poglejte, koliko agentov hodi povsod okoli! Ponujajo, kar se dá tuje blago. Kdo pa ponuja naše maslo? Ravno tisti, ki najboljše plačajo, ga najmanj poznajo.

Tam na Gornjem Avstrijskem imajo drugače vpeljano. Že prav na meji cesarstva je reka In, ki loči naše cesarstvo od bavarskega kraljestva. Na Inu leži malo mesto Šerding, ki ima v celem cesarstvu najlepše vrejeno zadružno za prodajo čajnega masla. Premožni kmetje so tam. Navadno ima eden 20 do 40 glav živine. Že dolgo vrsto let imajo kmetje male domače posnemalnike. S posnemalnikom napravljeno maslo so prodajali pred zadružno raznim prekupcem, kakor pri nas branjevkam. — Ker jim ni posebno neslo, napravile so posamezne mlekarne kakih 7 ur okoli zadružno zvezo, da prevzame prodajo vsega blaga zadružna centrala. Vse maslo se pošlje v centralo, v osrednjo zadružno, ali pa na njeni račun naravnost kupcem. Tako so dosegli,

da si druga drugi kruha ne izpodjedajo. Začetkom je šlo slabo. Niso imeli pravega človeka, ki bi znal voditi veliko podjetje. Leta 1901 so dobili nekega Čeha Emila Miškega. Ko je prišel tja, je imela centrala tisto leto 22.000 kron izgube. Zdaj imajo pa že letos 21.000 K čistega dobička, ko so pokrili vse upravne stroške, kakor posle, voznike, pošto, železnice, popir, zaboje in so plačali zadrugam za vsak kilogram 2 K 30 vinarjev.

Na dan imajo po 1000 kilogramov čajnega masla. Poslovodja Mišek potuje vsako leto dvakrat po svetu, kjer rabijo maslo in se zmešni za cene. K slabim še ne gre. Plačajo navadno po K 2-55 do K 2-80 1 kilogram. Meseca julija, ko je drugod najslabša kupčija, so ga prodali 32.000 kilogramov, povprečno po K 2-537 1 kilogram. — Nikoli niso v zadregi, kam bodo maslo poslali. Če ne gre doma od rok, ga pošljejo v Švico ali Nemčijo. Čudno je pri tako veliki kupčiji, da že tri leta niso ničesar izgubili. Naše uboge mlekarne pa izgubijo pri prefriganjih Trstinarjih vsako leto na tisoče in tisoče kron. — Res imajo gori precej dobro blago, ker ima vsaka mlekarne potrebne stroje. Navadno so stale mlekarne od 40.000 do 50.000 kron. Na mesec imajo po 1500 do 3700 litrov čajnega masla. Toda gori povsod kmetije doma posnemajo, ker niso v stanu smetane precej shladiti in ohraniti isto snago, kakor je potrebna za maslo najboljše kakovosti. Pri nas smo v tem na boljšem. Skoro nikjer nimajo kmetije strojev doma. Vsi prinašajo mleko naravnost v mlekarne, torej bi lahko izdelali vsaj jednako blago, če ne še boljšega od Serdinga. Zakaj pa gori toliko več dobijo za maslo? Prodati znajo. Imajo izvršnega poslovodjo, ki pozna svetovni trg. Prodajajo vse, kar imajo, skupno kakor en moč. Svet jih spoštuje in dobro plačuje. — Ali je nemogoče, da bi tudi pri nas kaj takega vpeljali?

Škoda, ki jo trpijo naši živinorejci pri teh razmerah, je res velika. Ne bomo raziskovali koliko tisoč kron so izgubile mlekarne, ne popisovali zadrug, ko maslo ne gre naprej. Pogledajte le cene. Naše mlekarne povprečno niso dosegle letos več kakor 2 K 45 vin. za 1 kg. Približno prejemajo mlekarne na dan po 40 tisoč litrov mleka. Ko bi vse posneli in proizvajali le maslo, saj škoda, ki se napravi s prodajo mleka po medsebojni konkurenci, je še večja, kakor pri maslu, bi imeli na dan po naših razmerah okoli 1700 kilogramov čajnega masla. Računimo razliko pri prodaji le 12-3 v pri 1 kilogramu, dasiravno je v resnici večja, imamo na dan 209 K 10 vin., na leto 76.321 K 50 vin. izgube za našega živinorejca. »To bi

že bilo s tako zvezo,« slišim nekatere ugovarjati. »ali bo pa potem naša mlekarne, ki ima tolikanj boljše blago, kakor ona sosedna, ali bo ravno tisto ceno imela?«

Prijatelji, danes ne doseže nobena mlekarne cen, ki jih bo dosegla dobra zveza za vse izdelke. Vsaki dan bo prihajalo blago v združeno skladišče in se tam od večakov poskusilo. Če bo maslo slabo, se bo zadruga podučila, če ne bo pomagalo, kaznovala, če še to ne bo pomagalo, pa izključila. Enkrat mora priti red v mlekarne in težka roka nad mlekarje, ki ne izpolnjujejo vestno svojih dolžnosti. V najkrajšem času se osnuje Mlekarska zveza. Vremena Kranjcem bodo se zjasnila. A. Oblak.

Slabotni, v razvoju ali pri učenju zaostali otroci, ter slabokrvni, otožni, nervozni, utrujeni, lahko vzburljivi in zgodaj oslabei odrasli rabijo z velikim uspehom **dr. Hommela Haematogen.**

Slanost se vzbudi, duševne in telesne moči se dvignejo, vse živčevje se ojači.

Zahtevajte izrecno pristni **dr. Hommel-ov Haematogen** in ne dajte si usiliti nobeno izmed mnogih ponarejanj. Dobl se v lekarnah. 2170 5-1

Ohranitev zdravega

želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih sili skrbno napravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in sopnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislina ter krče je **dr. Rose balsam za želodec** iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILO I

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloge
lekarna B. FRAGNER-JA v PRAGI

c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, oget Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K.

Proti vpošiljavi K 1-50 se pošlje mala steklenica in za K 2-50 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici, za K 8-4 velike steklenice, za K 22-14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani se dobiva pri g. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Frnkóczy, M. Mardetschläger, J. Mayr. 2178

Najboljše in najcenejše

tamburice

izdeluje in razpošilja tovarna tamburic

NIKOLA TIŠLAREC

Preloščica, z. p. Topolovno
(Sisak) Hrvatsko.

Vse tamburice so točno urejene in solidno izvršene. Cenik tamburic in vseh tamburaških potrebščin pošljem na zahtevo vsakomur zaštonj in franko. 2146 5-1

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vsehrvlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

**Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava**

ima aprilo posebnega načina svojega proizvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih s napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Divji kostanj

kupuje kot vsako leto po najvišjih cenah B. Grünhut in sin, Gradeo l. 2166 3-1

Leposlovni mesečnik

„Dom In Svet“
stane za celo leto K 9-—. Naroča se v Ljubljani.

Dva vajenca

za čevljarstvo obrt sprejme takoj **Karel Hinterhiner**, čevljarški mojster, Ljubljana, Francovo nabrežje št. 21. 2096 3-2

Ivan Ogrin

oblastveno konces. zidarSKI mojster in stavbeni podjetnik na Vrhniki (Kranjsko)

si dovoljujem naznanjati slavnemu občinstvu in vsem niteresovanim korporacijam, da sem povečal svoje stavbeno podjetje ter isto vsem modernim zahtevam primerno opremil. Prevzemam izdelavo načrtov in proračunov ter izvršitev zasebnih in javnih poslopij, kakor stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih poslopij, cerkva, šol itd. in vseh tozadevnih naprav, kakor napravo in ureditev cesta, kanalizacij itd. Vse zgradbe izvršim solidno po modernih načelih in primernih nizkih cenah. 1240

Največja, najboljša tovarniška zaloge ur, zlatnine, srebrnine, china srebra in dragocenih kamenov. 530 21-15

Prodaja le I. vrste blaga.

Niže vrste blago se ne razpečava. Zadovoljujem se z malim dobičkom

Cenike pošiljam zaštonj in poštine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

urar, Prešernove ulice v Ljubljani

nasproti frančiškanskega mostu.

Eksportna trgov. na vse dele sveta.

ALEXIN

NAJFINEJŠA RASTLINSKA : :
MAST ZA KUHINJE, CVRENJE
IN PEKO, 25% IZDATNEJE KOT
VSAKA DRUGA. RADI LAHKE
PREBAVE ZDR. PRIPOROČENA

PRISTNO LE S TO
VARSTV. ZNAMKO.

DOBIVA SE V VSAKI
SPECER. TROOVINI.

Učenca za pekovsko obrt

sprejme takoj

2180

Fran Beden, pekovski mojster, Ljubljana, Gradišče št. 10.

EAU DE COLOGNE DE BRÁZAY

Najbolj priljubljen in najfinejši toaletni predmet!

Radi svojega izredno finega in prijetnega vonja in izborne sestave prekosi vse druge kot Eau de Cologne znana toaletna sredstva. Intenzivno dišiča. Osvetluje in krepi, (krepi kite) pomirja živce! V steklenicah po 50 v K 1°, 2° in 4 krome. Dobiva se povsod, kjer pa ne, naj se naroči naravnost.

Brázay, Dunaj, III. 2. Löwen-gasse 2 a.

**Vsaka dama, ki potrebuje
novo obleko**
prejme na zahtevo **zastonj**

našo veliko zbirko vzorcev

ki vsebuje vse serijske novosti volnenega blaga, barhenta, flanel, baržuna, modnega blaga kakor tudi bombaževine in platnine. Posebno naj se pazi na našo

sezijsko priložnost

spalna suknja iz la. turškega velurja glđ. 470.

(natančno po sliki)
Pri naročbi zadošča naznanilo cele dolžine, merjene od vratu, cele zgornje širine, dolžine vratu in dolžine rok. Vzorec za spalnjo suknjo zastonj. Brezplačna zamenja ali se pošlje denar nazaj, ako 2018 6-1 blago ne ugaja.

DUNAJSKA MODNA UNIJA

(Wiener Moden-Union)

Dunaj IX. 18. Liechtensteinstrasse 20.

Učenec 14 let star, kateri ima veselje do kovaškega rokodelstva in je zdrav, primerno krepak, se sprejme za učenca pod ugodnimi pogoji pri **Antonu Tomšiču**, kovaču, Verd, Vrhnika. 2098 2-2

3 vajence sprejme takoj **August R pič**, sodarski mojster v **Ljubljani**, Trnovo, v starosti od 15 17 let. Hrana in stanovanje brezplačno. 2164 3-1

2 vajenca

za stolarsko obrt sprejme takoj s prosto hrano in stanovanjem **Fran Jerala**, stolarski mojster, Florjanske ul. 13 Ljubljana. 2113 2-2

2 učenca

iz dobrih hiš se sprejmeta takoj v mizarški pouk pri **Jos. Kregarju** v **Vižmarjih št. 70**. 2106 2-2

Edward Line Trst-New-York v sopropravnosti, sajonecni in najboljši pot iz Ljubljane v severno Ameriko. Ker sed al dolgo trajno muče vožnje po raznih železnih, sobnega prevoznarstva in prevoznarstva in sploh nobenih postranskih stroškov mej potjo. Pariki se prostori, varni, udobni in enaki; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Poizvedla dale iz karte prodaja glavni v-ster- 72

Blizni odhod iz Trsta: Ultonia, torek 1. oktobra 1907. Pannonia, torek 15. oktobra 1907. Carpathia, tor. 29. okt. 1907. **Andrej Odimek**, Ljubljana, Slomškove ulice 25. nalez cerkve Sredozemskega

Najboljši češki izvor!
Ceno posteljno perje!

1 kg alvega, dobro skubljenega K 2-; boljšega K 2-40; 1 kg belega, skubljenega K 3-60, puhastega 5 K 10 v. 1 kg prav linaga, snežno-belega, skubljenega K 6-40, K 8-; Pri naročilu 5 kg franko.

Izgotovljene postelje, zadostno napolnjene, iz najvišjega ali rumenkastega nankinga, 1 pernica 170 cm dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem 10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najfinim sivim puhom K 16-; 1 vzglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 2-80, K 3-40, K 4-; Pošlji po povzetju K 15- dalje franko. 2144 10-10

Zamenja dovoljena, blago se vzame franko nazaj in vrne denar za neprimerno blago.

S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

Pri odhodu v Ameriko se tem potom poslavljam od vseh prijateljev in znancev
U Javorju pri Turjaku. 2126
Jožef Jakše, posestnik.

Deček

poštenih starišev se takoj sprejme v trgovino špecerijskega blaga 2036 3
Ivan Levstek, Sodražica.

Posestvo obstoječe iz hiše, travnika treh gozdov, njive, proda se poceni iz proste roke. Več pove lastnik v Podlipoglavu št. 5, p. Spod. Hrušica pri Ljubljani. 2123

A. Sušnik

Zaloška cesta št. 21, Ljubljana.

Trgovina špecerijskega blaga, moke, špirlita, žganja in raznovrstnih barv. — Ob času setve garantirano kaljiva semena, kakor: detelja, trava, pesa itd. Zaloga raznovrstnega železa, železnih šlin, travert, Roman in Portland cementa, štedilnikov, peč, okov za okna in vrata, kotlov vlitih n bakrenih, mrež za ograjo, pozlačenih nagrob-nih križev, tehtnic, utež, pump in cevi za vodnjake, sploh vse železnine po najnižji ceni. — Velika zaloga poljedelskih strojevi mlatil-nic slamoreznic, plugov itd. 355 18-16
Dobra postrežba, nizke cene.

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba. Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri „Figovu“. 1878 26-3

Potniki v Ameriko
Hater želijo dobro, po ceni in za nastitvo potovati naj se obrnejo na
Simona Kmetleza
v Ljubljani Kolodvorst. ulice 26.
Biskovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Lepo kmetsko posestvo

oddaljeno 1 in pol ure od Ljubljane, se proda pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Posestvo obstoji iz hiše, hleva za 14 glav živine, škednja, svinjakov, kozolca (dopler) in posebej 7 oknov, sadnega vrta, njiv, košenine in gozda, vse v obsegu okoli 50 oralov (johov). Zelo ugodna prilika za naselitev. Poizve se pri **Županu v Hrušici** pod Ljubljano. 1979 3

Postrežba točna. Nizke cene!

Priporočilo.

Naznanjam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu, da sem otvoril novo trgovino z usnjem in vsemi čevljarstvi potrebščinami pod imenom 2121 3-2

K. A. Kregar

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 2 nasproti cerkve frančiškanov. Skušal bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami zadovoljim vse cenjene odjemalce in prosim obilnega obiska
K. A. Kregar.

Registriran vzorec.

Bajna iluzija!

Oblastveno varovano.

1974 Najlepši kras božičnega drevesca 15-1

ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel zvonilo za božično drevo št. 1
 popolnoma iz kovine s 6 poslač. angelci 30 cm vis. Garantira se za funkcioniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim nasajenjem. Postavljeno na mizo se
 radi lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcionira tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni be-
 tički pa udarjajo na troje zvoncev in blago-
 zvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni,
 mlado in staro predstavljajoč v božično
 blaženost. Kos stane s kartonom in na-
 vodilom vred K 150.

3 kosi . . .	K 4-25	9 koso . . .	K 12-
4 . . .	5-50	12 . . .	15-
6 kosov . . .	8-	24 . . .	29-

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za bo-
 žično drevesce, izviseno v elegantno in
 posebno fino ponikljano, s sukanimi ste-
 briči za zvonce in tremi prekrasno žare-
 čimi srebr. lametastimi rožami, ki potem,
 ko so prižgane sveče, prečrasno odse-
 vajo, kos s kart. in navod. vred K 2-

3 kosi . . .	K 5-50	9 kosov . . .	K 15-50
4 . . .	7-25	12 . . .	20-25
6 kosov . . .	10-50	24 . . .	39-50

Najnovejši

stekl. nakit za božično drevesce

12 kor. sortiran h. skrbno zaviti v kartonu, po velikosti
 in izvrstni po K -40, -60, -70, -80, 1-
 120, 1-50, 2-1, 4 os. kartonu, po velikosti in izvrstni
 po K -75, -90, 1-1, 1-20. Lmetta, angelski
 janci, srebrni ali zlati, kuvert K -10, šica za orehe
 100 kosov K -20, veržice iz steklenih kroglice, 1 in
 pol do 2 metra dolge, po velikosti kroglice K -90
 -95, 1-20, 1-40. Svečke 24 kosov v kartonu K -50,
 večje 15 kosov v kartonu K -58, drčajoči za sveče,
 tucati K -50.

Prosim zahtevajte katalog.

Božična nagrada.

Vašak p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено enkrat naroči
 za božično nagrado alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravejše se naroča na odrezka poštne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri na-
 ročitvi opomni, ali naj se pošlje blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vaskemu naročitelju, da
 naroči, čim le mogoče, blago še pred 15. decembrom, kar pomeni, da 15. decembra zaradi hudega navela ne more dostavljati tako
 hitro, kakor ob navadnem času. Naslavljajte naročbe satorej pravočasno na naslov:

tvornica ur v Mostu

ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu

: JAN KONRAD :

št. 1941 na Češkem

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastonj in poštne prosto.

pristna Roskopf patentna re-
 montoirka na sidro švicarskega
 zistema z masivnim solidn. švi-
 carskim kolesjem na sidro in za-
 ščito za gonilno vzmet, pristno
 nikljasto okrovje z varstveno
 plombo in šarnirskim pokro-
 vom, ovaln. robom, 36 ur doča
 (ne gre samo 12 ur), okrašeni in
 pozlačeni kazalci, najatanč-
 nejše reguliranje in zletni garan-
 cijski list, kom. 5 K, 3 kom.
 14 K. S sekundnim kazalcem
 6 K, 3 kosi 17 K.

Bogata izbira v mojem glav. katalogu.

(D 15-1)

Št. 7223. Denarnica iz enega
 kosa, svetlorjava, safian mnogo
 prostora za drobiž, 4 predeli, no-
 tranja zapora na vzmet, nikl-
 nasta zunanja zapora 9 cm dol-
 gosti, 6 cm širskosti K 1-50.

Št. 7208. Cena dobra denarnica iz enega
 kosa, modrega, gladkega usnja zga-
 nena, la ta lupci iz govedine, 4 predeli
 in vizirje, 3 zapre, 9 cm dol. 8 cm
 šir. K 1-35.

Boljše denarnice po K 1-85, 2-10,
 2-80, 3-10, 3-50, 3-80, 4-20 in dalje
 za najmanj 40 K blaga, dobi zastonj
 kazalnikom in pa koledar za 1. 1908.

86.000 m ostankov

barhenta in flanelo

I. kakovosti, perilno, za srajce bluze in obleke, v
 modernih barvah, je naprodaj po 20 krajc. meter.
 Ostanki so dolgi 8-20 m in brez napake. Pri več
 jem naročilu 5 % popusta. Najmanj se more naročiti
 zavoj za poskušnjo 40-45 metrov po povzetju. —
 Vzorcev ne razpošiljam, ker se pošiljatelj vrše solidno.

S. Stein, tkalnica za platno, Nachod. 2162

Češko.

Snežno-belo

se opere s II.

Schicht-ovim
milom.

Pristno le z znamko „Jelen“
 in z imenom „Schicht“.

Kmetje vinogradniki, pozor! Čas trgatve prihaja!

Zopet se bliža čas trgatve. Opozarjamo torej svoje stare in večletne odjemalce pa tudi one, kateri še niso poskusili mojih
 snovi za napravo zdrave in okusne pijače, da jih blagovolijo naročiti najmanj 8-10 dni pred trgatvijo, da jih do-
 bijo še o pravem času. Jaz sem namreč, osobito v jeseni, z naročbami tako obložen da mi dostikrat ni mogoče pred
 6-8 dnevom odposlati naročenega blaga, na drugi strani pa tudi cenjeni odjemalci tem prej lahko vporabijo tropine, čim
 prej ko dobijo naročene snovi (tako po prešanju). — Za napravo izvrstne in zdrave domače pijače na tropinah, na droži
 ali na sami vodi so moje snovi brez primere najboljše. Prosim torej cenjene naročnike, da strogo pazijo na mojo trdiko
 in na registrovano varstveno znamko zgoraj, da se tako obvarujejo pred škodo. V dostih slučajih se je že namreč prigo-
 dilo, da je bil vsled nepazljivosti i denar izgubljen in vrhu tega so se pokvarile tudi dobre tropine, ker niso bile snovi pristne. — Pri meni se dobe

snovi z jabolčnim, s hruševim in z vinskim okusom in c. kr. preizkuševalnica živil v Gradcu jih je že večkrat odobrila vsled njihove neškodljivosti. Ni-
 smajo namreč primešanih (nobenih) nikakih zdravju neškodljivih snovi. Vse one pa, ki dosedaj še niso poskusili mojih snovi, uljudno prosim, da za-
 htevaajo moje cenike in navodila, ki nič ne stanejo. — Prosim še enkrat, pazite strogo na mojo varstveno znamko in mojo trdiko zgoraj in ne dajte
 se premotiti od nižjih cen in reklam, ki ne temeljijo na resnici. — Po najnižjih cenah dobite pri meni: očetni cvet, rumovo sestavino, izlečke (ekstrakte)
 za razna žganja. (Navodila zastonj!) Agentov nimam!

Z odličnim spoštovanjem

(prej J. Sajovitz) trgovina s specerijskim
 in materialnim blagom »Pri črnem psu«
 Gradeo, Annenstr. 46.

2165 1-1

: : staroznana : : **Andrej Pollak**
 krščanska trvdka!

Vijadno se priporoča
trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidno
blago. — Šmerne cene. . .

2178 52-52

2148 Naprodaj je 3-1

lepo arondirano posestvo na Stožici tik Kroke na Gorenjskem. Posestvo obsega iz njiv, travnikov in dobro zaraščenih gozdov; redi se lahko 6-7 glav goveje živine. Poslopja so v dobrem stanu. Kupnina 10.000 kron se lahko plača v obrokih.

Natančnejša pojasnila daje lastnik

Florijan Pretnar, Zg. Dobrava, p. Podnart.

**Ne kupite
nobene ure**

glej 1-50 glej 3-50

1891. Avtorja da
srebrna
s dvojnimi pokrovom
s ure.
pisk. j. klime ure
prave kockasti-palant.
prave „Omaga“
srebr. oklopne varilice
tiskarske stane ure
tiskarske stane varil.
tiskarski slati prvini
stanske ure 70 cm
s bitjem liki svenz
s polbe
s kuharice
s kuhinjske ure
vodičke
s ponedeljev toč.
dvojnimi svom m
budiči s bitjem in
svonenjem liki svom
Triletna pisn-o jamstvo, na
soprimerno denar nazaj.
Bazpošli a po-vrsetju.

Maks Böhnelt

urar, napravljen sodal cenilce
Dunaj, VI., Margare-
thenstr. 27 (v lastni hiši)

Zahtevajte moj cenik s
2000 slikami zastoni in
pošiljate pristo.

Postavne zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo
Edino pristeno je 85 37

Thierry-jav balzam
s zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1
velika specialna steklenica s patent. zamaškom
K 5- franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo
proti vsem le tako starih ranam, vnetjem, ra-
stavitum, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena:
s lončka K 3-00 se pošlje le proti povzetju ali
denar naprej. — Obe domači sredstvi sta po-
vsod znani in sloviti kot najboljši. Naročila se
naslavljajo na:

Alleinvertrieb Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri
Rogaški Slatini.
A. Thierry in Pregradi Brošura s tlačil originalnih pisem gratis in
franko V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Izurjene

2161 4-1

šivilje za slamnike

za trajno, dobro plačano delo sprejme to-
varna za damske slamnike **Siegfried**
Ornstein, Dunaj 6, Theobaldgasse 13.

Najboljše stiskalnice

za sadje in grozdje, sadne in grozdne
mline, čistilnice za žito kakor druge naj-
boljše poljedelske stroje priporoča tvrdka

„Merkur“, P. Majdič v Celju.

Ceniki zastoni. 1846 6

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer
ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vpo-
slatev vzorcev pri veliki trgovini
bratje Lechner v Gradcu, železna
hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmodernejše blago za damske ob-
leke črno in barvano perlino blago, po-
steljnino, oksford, loden, sukno, vse vrste
platno za perilo in posteljno opravo, in
mного drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo
hlil naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo realna trgovina pred
oči edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

2026 12-4

FLORIAN

Je najboljše krepičilo za želodec!

Priznано od učenjakov!

„Florian“ se dobi edino od Rastlin-
ske destilacije „Florian“ v
Ljubljani.

Vajenca

za sedlarsko obrt v starosti 13-14 let
sprejme takoj **Fran Wisjan**, Ljub-
ljana, Rimska cesta 11. Hrana in stanovanje prosto.
2110 2-2

I. kranjsko podjetje za umetno stek-
larstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca
se priporoča prečistiti duhovščini in p. n.
slava. občinstvu za napravo cerkvenih oknov
s umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo,
stavbenih del, napravo okvirov, itd. itd. —
Ima tudi v zalogi različno porcelansko in
stekleno posodo za namizje gostlin in za-
sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih ce-
nah. — Nariši, ceniki in proračuni na za-
bavo zastoni, mooga spričevala za dovršena
dela so cenjenim odjemalcem v ogled na
razpolago. 1907 52-7

Čudež

se je zgodil nedavno v Budapešti,
ki je edini te vrste. Ta čudež je
učinil, da **dožela zaloga suknene blaga**
v Budapešti VII. i. Rottenbillergr. 4/a razposilja za

K 10 kupon 3 metrov

finega jesenskega blaga ali kamgarna v črni temno-
višnjevi, sivi in rujavi barvi za popolno obleko
za gospode (sukna, hlače in talovnik). 1973 15-4

Čujte! Pozor!

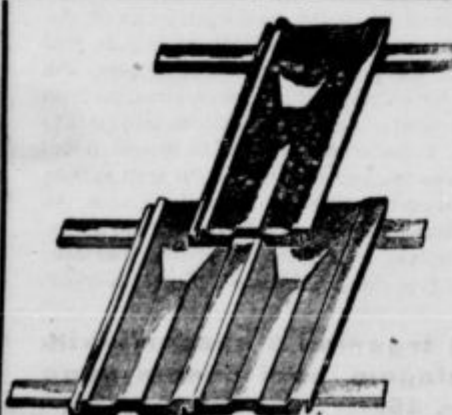
Od 38 kron naprej se dobi pri meni dober
lep in trpežen **šivalni stroj**. Obrtniki in vsi
drugi, koji mislite naročiti nov stroj, obrnite se na
mojo zalogo. Naročite cenik, ki ga pošiljam zastoni

Loreno Rebolj

zaloga šivalnih stroj v in koles
v Kranju, Glavni trg. 2163 1

Dékle

iščem dobre hoje, zlasti
dvakrat na teden; plače
60 gld, v s'učaju posebne
pridnosti tudi več in vsa obleka. Starost
16-20 let. **Alejsija Rupnik, S. Lu-
oija na Skitači**, p Labin-Albona, Istra.
1035

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patent

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strungfalzziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati,
kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru
in burji. — Vzorec in perspekte pošljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 20
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

